

**POLSKA
SIATKÓWKA**

**MISTRZ
ŚWIATA**
2018 | 2014 | 1974

Księga Przypadków (Casebook)

Edycja polska 2020

Komisja Sędziowska i Przepisów Gry FIVB

Spis treści

Słowo wstępne	3
Część I: Teoretyczne podstawy stosowania Przepisów Gry	6
Część II: Przypadki	7
ROZDZIAŁ 1: UCZESTNICY GRY	7
ROZDZIAŁ 2: STRUKTURA GRY	10
ROZDZIAŁ 3: SYTUACJE W GRZE	11
ROZDZIAŁ 4: PRZERWY I OPÓŹNIENIA	19
ROZDZIAŁ 5: ZAWODNIK LIBERO	27
ROZDZIAŁ 6: ZACHOWANIE UCZESTNIKÓW ZAWODÓW	32
ROZDZIAŁ 7: SĘDZIOWIE I ICH OBOWIĄZKI	34
ROZDZIAŁ 8: SZCZEGÓLNE PRZYPADKI	35
ROZDZIAŁ 9: ROZSZERZONE PRZYPADKI	37
ROZDZIAŁ 10: PRZYPADKI Z UŻYCIEM TABLETU	41
Aneks	44

Słowo wstępne

Piłka siatkowa to wspaniała gra – wystarczy zapytać miliony ludzi, którzy w nią grają, oglądają, analizują i sędziują. Przez ostatnie lata intensywnie promowana i rozwijana, stała się jednym z najpopularniejszych sportów. Zwiększenie prędkości gry, więcej emocji i dynamicznych akcji, dobry wizerunek sportu i świetne wyniki oglądalności w telewizji stanowią bodziec do dalszego rozwijania siatkówki i trafiać z nią do coraz to nowych odbiorców.

Równie ważna, jak sam tekst Przepisów Gry, jest możliwość prawidłowego i jednolitego ich stosowania na całym świecie. Księga Przypadków – Casebook jest zbiorem sytuacji, jakie miały miejsce na meczach piłki siatkowej, opatrzonym oficjalną interpretacją zatwierdzoną przez Komisję Sędziowską i Przepisów Gry FIVB i opartą o obowiązujące Przepisów Gry. Ta interpretacja wyjaśnia znaczenie poszczególnych przepisów i ich ducha oraz stanowi obowiązkową linię postępowania na wszelkich oficjalnych zawodach.

Księga Przypadków opiera się na Przepisach Gry 2017-2020, które zostały zatwierdzone podczas Kongresu FIVB, który miał miejsce w październiku 2016 w Buenos Aires (Argentyna).

Kilka przypadków pojawiających się w tej Księdze Przypadków zostało zilustrowane materiałami wideo, które mają pomóc zrozumieć sytuację i uczynić je bardziej interesującymi i atrakcyjnymi. Przypadki te są wskazane w opisie. Klikając we wskazane miejsce można zobaczyć materiał wideo.

Materiały wideo pokazane w tym dokumencie to rzeczywiste sytuacje meczowe i zostały wyselekcjonowane w celu zilustrowania prawdziwych przypadków meczowych, aby wspomóc proces nauki wszystkich sędziów siatkówki na całym świecie. Wybrane przypadki w żaden sposób nie stanowią komentarza do wykonania akcji przez osoby w nie zaangażowane, ale stanowią narzędzie dydaktyczne dla wszystkich sędziów.

Dziękujemy wszystkim przedstawionym osobom za zrozumienie i wsparcie.

Guillermo Paredes

Przewodniczący Komisji Sędziowskiej i Przepisów Gry FIVB

WŁAŚCIWE MODYFIKACJE MIĘDZY WERSJĄ 2018 I 2020**W ODNIESIENIU DO AKTUALNEJ NUMERACJI**

1.10	zmodyfikowany
1.12	zmodyfikowany
1.13	zmodyfikowany
1.13.1	nowy
1.13.2	nowy
1.15	zmodyfikowany
1.16	nowy
2.4	zmodyfikowany
3.11.1	nowy
3.11.2	nowy
3.13	zmodyfikowany
3.18	zmodyfikowany
3.26	zmodyfikowany
3.26.2	nowy
3.26.3	nowy
3.29	zmodyfikowany
3.31	usunięty
3.32	przenumerowany na 3.31, zmodyfikowany
3.32.1	przenumerowany na 3.32
3.33	zmodyfikowany
3.34	usunięty
3.35 – 3.48	przenumerowany na 3.34 – 3.48
3.36	zmodyfikowany
3.49	nowy
3.50	nowy
3.51	nowy
3.52	nowy
3.53	nowy
3.54	nowy
4.1	zmodyfikowany
4.3	wcześniejszy usunięty nowy
4.4	zmodyfikowany
4.13	zmodyfikowany
4.31	zmodyfikowany
4.36	zmodyfikowany
4.39	zmodyfikowany
4.42	nowy
5.11	wcześniejszy usunięty

	nowy
5.12	zmodyfikowany
6.5 + 6.10	połączony w 6.5
7.6	zmodyfikowany
7.8	zmodyfikowany
8.4	zmodyfikowany
8.5	zmodyfikowany
8.6	nowy
9.4	zmodyfikowany
9.12	nowy
9.13	nowy
9.14	nowy
9.15	nowy
10.4	usunięty
10.5 – 10.8	przenumerowany na 10.4 – 10.7

Część I: Teoretyczne podstawy stosowania

Sędzia jest tą osobą, który wprowadza Przepisy Gry w życie. Aby właściwie zastosować przepisy sędziowie muszą doskonale je znać i stosować w sposób odpowiedni i stanowczy. Przepis 23.2.3 stwierdza, że sędzia jest upoważniony do decydowania w każdej sytuacji dotyczącej gry włączając te, które nie zostały opisane w Przepisach Gry. Aby takie decyzje skutecznie podejmować, należy doskonale wiedzieć, dlaczego i w jaki sposób sformułowano poszczególne zasady gry.

Pamiętajmy, że chociaż sędzia pozostaje w cieniu widowiska, to jednocześnie promuje grę w piłkę siatkową, by stała się atrakcyjna dla coraz szerszej grupy odbiorców.

Chcemy, by siatkówka była coraz bardziej popularna – dbałość o atrakcyjność zawodów jest na to sposobem.

FIVB Casebook 2020

Księga Przypadków 2020 jest odzwierciedleniem przepisów, które zostały zatwierdzone przez Kongres FIVB w 2016 i 2018 roku. Podczas gdy inne przepisy i zmiany filozoficzne są zawsze traktowane, jako zmiany sportu i jego społeczeństwa, to warto pamiętać, że przedstawione tutaj przypadki ściśle odnoszą się do przepisów obowiązujących obecnie.

Odkąd FIVB wprowadziła na najwyższych rangach zawodach urządzenia elektroniczne (tablety, zestawy słuchawkowe, itp.) dodano nowy rozdział (Rozdział 10).

W załączniku znajduje się lista przypadków wraz z przyporządkowanymi im poszczególnymi przepisami.

Część II: Przypadki

ROZDZIAŁ 1: UCZESTNICZY GRY

NIEDOZWOLONE CZĘŚCI WYPOSAŻENIA

1.1 Proteza nogi, usztywniacz na nodze, sztywny opatrunek na nadgarstku. Czy takie elementy są dozwolone?	Decyzja: Niektóre tak - pod warunkiem, że nie spowodują zagrożenia dla zdrowia tego zawodnika lub innych zawodników w trakcie gry albo w przypadku założenia na przedramieniu nie pozwoli zawodnikowi na lepszą kontrolę nad piłką. Jednakże Przepisy Gry pozwalają zawodnikowi na noszenie ściągaczy chroniących przed kontuzją, co zostało opisane w Przepisie 4.5.3. <i>/4.5.1, 4.5.3/</i>
---	---

1.2 Czy zawodniczka może grać z założonym pierścieniem, który może spowodować zranienie?	Decyzja: Z powodu zagrożenia kontuzją zawodniczka musi zdjąć pierścień lub owinąć go plastrem. <i>/4.5.1/</i>
--	--

KAPITAN

1.3 Jakie powinno być prawidłowe zachowanie sędziego I, jeżeli grający kapitan notorycznie kwestionuje jego decyzje?	Decyzja: Poza ograniczeniami określonymi w przepisie 5.1.2, Sędzia I powinien upomnieć kapitana zespołu nie karząc go jednak, zgodnie z przepisem 21.1. Jeśli zachowanie takie jest kontynuowane, kapitan powinien być ukarany czerwoną kartką za zachowanie grubiańskie (punkt i zagrywka dla przeciwnika). <i>/5.1.2, 20.1, 20.2, 21.2, 21.3.1, Diagram 9/</i>
--	---

1.4 WIDEO Grający kapitan poprosił sędziego I o sprawdzenie ustawienia. Czy jest to dozwolone?	Decyzja: Tak. Jednakże prośba o weryfikację ustawienia nie powinna być nadużywana przez zespół. Szczegółowe informacje przekazane kapitanowi odnosić powinny się jedynie do ustawienia własnego zespołu. W przypadku, gdy prośba dotyczy weryfikacji ustawienia zespołu przeciwnego - kapitanowi przekazywana jest jedynie informacja o tym czy zawodnicy zespołu przeciwnego zajmują właściwe pozycje na boisku (bez wskazywania zawodników, którzy aktualnie znajdują się w linii ataku a którzy w linii obrony). <i>/5.1.2.2./</i>
--	--

1.5 Jak kapitan zespołu może prawidłowo i grzecznie poprosić sędziego I o zwrócenie uwagi na błędną sygnalizację sędziego liniowego?	Decyzja: Po zakończeniu wymiany grający kapitan może podnieść rękę i poprosić o wyjaśnienie interpretacji danej decyzji. Sędzia musi honorować prośbę kapitana. <i>/5.1.2.1, 20.2.1/</i>
--	---

1.6 Czy decyzja sędziego jest zawsze ostateczna? Czy może on zmienić swoją decyzję pod wpływem protestu zespołu?	Decyzja: Tak. Sędzia może zmienić swoją decyzję, jeśli zdał sobie sprawę ze swojego błędu przed wykonaniem kolejnej zagrywki. Z drugiej strony zespoły nie mogą protestować przeciwko normalnym decyzjom sędziów. <i>/5.1.2.1, 23.2.4/</i>
--	---

TRENER, ASYSTENT TRENERA

1.7 WIDEO Czy trenerzy mogą wykorzystywać urządzenia do komunikacji podczas gry?	Decyzja: Używanie takich urządzeń jest dozwolone.
1.8 WIDEO Czy wolno trenerom w czasie meczu zwracać się do sędziego II w sprawie decyzji lub z protestem?	Decyzja: Tylko grający kapitan ma prawo prosić sędziów o wyjaśnienia. Trener nie jest do tego upoważniony. /5.1.2, 5.2.3.4, 21.1, 21.2 21.3/
1.9 Czy asystent trenera albo zawodnik może włączyć sygnalizator na przerwę dla odpoczynku?	Decyzja: Tak – ale trener musi wykonać sygnalizację ręczną, nawet jeśli używane są tablety. /5.2.1, 5.2.3.3, 5.3.1/
1.10 WIDEO Gdzie może poruszać się trener w czasie meczu?	Decyzja: Trener i tylko trener ma prawo poruszać się w wolnej strefie podczas meczu pomiędzy przedłużeniem linii ataku a polem rozgrzewki bez zakłócania gry i pracy sędziego liniowego/sędziego II. W razie konieczności sędziowie mogą przypomnieć trenerowi o tym warunku. Jeśli trener konsekwentnie ignoruje prośby sędziów, aby nie przekraczać wyznaczonej strefy, powinien zostać upomniany. /5.2.3.4/
1.11 Czy w czasie meczu kontuzjowany lub niepełnosprawny trener może wykorzystywać kule do podpierania się w wolnej strefie?	Decyzja: Trenerowi wolno stać lub poruszać się z wykorzystaniem kul.
1.12 WIDEO Czy jest dozwolone, aby trener lub asystent trenera asystowali zawodnikom rozgrzewającym się z piłkami w wolnej strefie podczas przerwy między setami?	Decyzja: Nie. Osoby te mają prawo robić to wyłącznie podczas oficjalnej rozgrzewki przed meczem. Tylko zawodnicy mają prawo rozgrzewać się w wolnej strefie między setami. Podczas przerw trenerzy mogą dawać instrukcje zawodnikom. Sędziowie powinni poinformować trenera lub asystenta trenera w uprzejmy sposób, aby wrócili do ławki zespołu. /4.2.4, 5.3.1/
1.13 WIDEO Czy jest dozwolone, aby podczas rozgrzewki którykolwiek członek zespołu stał w wolnej strefie lub na boisku przeciwnika?	Decyzja: Sytuacja może być różna w zależności od pozycji tej osoby oraz procedury rozgrzewki. W przypadku oficjalnej rozgrzewki na siatce ogólną zasadą jest, że rozgrzewkę można prowadzić wyłącznie na WŁASNYM polu gry. Dozwolone jest jednak, aby członkowie zespołu wpisani do protokołu zawodów znajdowali się blisko słupków, aby zapobiec możliwości, w której spadająca od siatki piłka mogłaby stworzyć niebezpieczną sytuację dla zawodników. Osoba w polu gry przeciwnika nie ma prawa zakłócać rozgrzewki przeciwnika. Natomiast przebywanie daleko od siatki (np. za linią końcową przeciwnika) i zbieranie piłek lub czynny udział w rozgrzewce są zabronione. Sędziowie powinni w uprzejmy sposób poinformować tę osobę, aby opuściła wolną strefę przeciwnika i powróciła na swoją połowę boiska lub blisko słupka. W przypadku oddzielnej oficjalnej rozgrzewki całe pole gry może być wykorzystane przez zespół rozgrzewający się piłkami na siatce. Drugi zespół może korzystać z wolnej strefy poza swoją częścią boiska, nie przeszkadzając zespołowi przy siatce. /Wytyczne i instrukcje sędziowania/

<p>1.13.1 (nowy) Podczas Pucharu Świata Kobiet zaobserwowano dodatkowego asystenta trenera, który podawał piłkę określonym zawodnikom na boisku podczas rozgrzewki. Delegat Techniczny poprosił sędziów o zaprzestanie takiego działania.</p>	<p>Decyzja: Prawidłowe działanie. Przepis stanowi, że tylko pięciu członków sztabu może siedzieć na ławce i uczestniczyć w oficjalnej rozgrzewce. Ogólnie rzecz biorąc oficjalna rozgrzewka oznacza rozgrzewkę na siatce. Dodatkowo osoby, które nie są wpisane w protokole zawodów czy inni przedstawiciele zespołu (np. kierownik) nie mają prawa uczestniczyć w oficjalnej rozgrzewce. Tylko fizjoterapeuta, jeśli nie znajduje się w pięcioosobowym składzie sztabu, może uczestniczyć w rozgrzewce, ale tylko do momentu rozpoczęcia oficjalnej rozgrzewki na siatce. Sędziowie powinni powiadomić Delegata Technicznego o tej sytuacji. Delegat Techniczny miał rację nakazując zaprzestania takiego działania jako próby obejścia przepisów. Uwaga: W niektórych zawodach, takich jak np. Puchar Świata, początek oficjalnej rozgrzewki określony jest w ceremoniale zawodów. /4.1.1/</p>
--	---

<p>1.13.2 (nowy) WIDEO Trenerzy przebywając po stronie przeciwnika podawali piłki w kierunku własnego zespołu. Czy jest to dozwolone?</p>	<p>Decyzja: Nie. To jest wbrew przepisom korzystania z siatki podczas rozgrzewki. Trenerzy i wszyscy zawodnicy powinni być grzecznie, ale stanowczo poinformowani, że tego typu zachowanie jest zabronione i poproszeni o powrót na swoją stronę boiska, aby zapobiec konfliktowi z przeciwnikiem lub ewentualnej kontuzji. Dozwolone jest jednak, aby członkowie sztabu wpisani na listę zespołu znajdowali się blisko słupków, aby uniknąć sytuacji, w której spadająca od siatki piłka mogłaby stworzyć niebezpieczną sytuację dla zawodników.</p>
--	--

STRÓJ

<p>1.14 WIDEO Podczas meczu Pucharu Świata Mężczyzn, jeden z zespołów w składzie miał zawodników z numerami odpowiednio 21 i 22. Czy jest to dozwolone?</p>	<p>Decyzja: Co do zasady przepisy zezwalają na numery zawodników do 20. Jednakże w rozgrywkach FIVB, światowych i oficjalnych zawodach seniorskich, w tym Pucharu Świata, dozwolone jest używanie numeracji powyżej 20. Regulamin danych zawodów powinien określać górny limit numerów dla zawodników. /4.3.3/</p>
--	---

<p>1.15 WIDEO Zespół miał kilku zawodników, którzy nosili ściągacze. Niektóre z nich były czarne, a niektóre białe. Czy dozwolone jest noszenie różnych ściągaczy w dozwolonych kolorach?</p>	<p>Decyzja: W seniorskich światowych i oficjalnych zawodach FIVB ściągacze muszą być w tym samym kolorze, jak korespondująca część stroju. Dopuszcza się używanie koloru czarnego, białego lub neutralnego. Zespoły używające ściągaczy muszą je mieć w jednolitym kolorze i wzorze dla wszystkich zawodników. Podczas światowych i oficjalnych zawodów FIVB sędziowie muszą to kontrolować i informować o wszelkich naruszeniach Delegata Technicznego FIVB, który jest osobą uprawnioną do podjęcia ostatecznej decyzji w tej sprawie. Jednak w przypadku nieoficjalnych rozgrywek FIVB przepis nie mówi nic o jednolitości koloru ściągaczy dla wielu zawodników. /4.5.3., Regulamin zawodów FIVB/</p>
--	--

<p>1.16 (nowy) Kilku członków zespołu podczas ogólnej rozgrzewki było ubranych w strój treningowy. W związku z tym, że nie było widać numerów zawodników, uniemożliwiło to ich identyfikację zgodnie z przedstawionymi dokumentami tożsamości. Czy to jest dozwolone?</p>	<p>Decyzja: Zasadą ogólną jest, że wszyscy zawodnicy powinni być ubrani w stroje meczowe od momentu wejścia na boisko, aby się rozgrzać. W niektórych najważniejszych zawodach ceremonia przewiduje specjalną prezentację zespołu. W takim przypadku mogą być inne regulacje.</p>
--	--

Sędziowie powinni dobrze znać obowiązujący ceremoniał meczowy.
Uwaga: w rozgrywkach PLS i PZPS wszyscy zawodnicy powinni być ubrani w stroje meczowe od momentu losowania.

ROZDZIAŁ 2: STRUKTURA GRY BŁĘDY ROTACJI I USTAWIENIA

2.1
Rozgrywający na pozycji 1 stał wyraźnie przed zawodnikiem z pozycji 2, ale podskoczył tuż przed uderzeniem piłki na zagrywkę. Czy była to prawidłowa pozycja?
Decyzja:
Błąd. Kiedy zawodnicy podskakują, zachowują pozycje, które zajmowali podczas ostatniego kontaktu z podłożem. Tak więc, kiedy zawodnik linii obrony był w powietrzu, ostatnie miejsce kontaktu z podłogą zostaje zachowane. /7.4, 7.4.2, 7.4.3/

2.2
W momencie zagrywki środkowy zawodnik linii obrony ma ręce na podłodze wyraźnie bliżej siatki niż stopy środkowego zawodnika linii ataku. Zawodnik środkowy obrony stoi dwoma stopami za stopami środkowego zawodnika linii ataku. Czy jest to pozycja prawidłowa zespołu odbierającego?
Decyzja:
Tak, jest to pozycja prawidłowa. Tylko pozycja stóp, które mają kontakt z podłożem decyduje o tym czy zawodnicy popełniają błąd ustawienia (za wyjątkiem sytuacji opisanej w Przypadku 2.1). /7.4.3, 7.5/

2.3
Czy jest błędem, jeżeli stopa zawodnika na boisku ma kontakt z boiskiem przeciwnika, w momencie wykonania zagrywki?
Decyzja:
Nie. Tę sytuację powinno się traktować w ten sposób, kiedy zawodnik wkracza na boisko przeciwnika przez linię środkową podczas wymiany. /1.3.3, 7.4/

2.4
Zespół otrzymał błędną informację o zawodniku, który ma zagrywać. Gra była kontynuowana. Ta błędna informacja została zauważona w późniejszym momencie w secie. Co się stanie teraz?
Decyzja:
Zespoły muszą powrócić do możliwie najbardziej zbliżonego swojego oryginalnego ustawienia. Wynik zostaje skorygowany do momentu, kiedy podano nieprawidłową informację. Prawidłowy zawodnik ma pozwolenie na zagrywkę. Przerwy dla odpoczynku, przerwy techniczne i nałożone upomnienia/sankcje zostają zachowane niezależnie od tego, czy zostały one udzielone w trakcie gry od momentu uzyskania błędnej informacji. Sytuację należy opisać w protokole zawodów.

2.5 [WIDEO](#)
Zespoły nie były gotowe do gry, bo na boisku znajdowało się 5 lub 7 zawodników, gdy sędzia chciał dać sygnał na zagrywkę. Co powinno nastąpić?
Decyzja:
Sędzia I powinien dać sygnał na zagrywkę, kiedy jest pewien, że oba zespoły są gotowe do gry i zagrywający jest w posiadaniu piłki. Musi być zawsze 6 zawodników w grze w każdym zespole.
W związku z tym, że sędzia I zauważył błąd przed gwizdkiem na zagrywkę, musi udzielić sankcji za opóźnianie właściwemu zespołowi. To, który zespół będzie następnie zagrywał, zależy od rodzaju sankcji za opóźnianie gry.
Jeżeli jednak sędzia I dał sygnał na zagrywkę, gdy na boisku było 5 lub 7 zawodników, musi on natychmiast przerwać i powtórzyć wymianę bez żadnych konsekwencji dla zespołów.
Jeśli ta sytuacja zostanie zauważona po zakończeniu wymiany, wynik tej wymiany będzie unieważniony a wymiana powtórzona bez żadnych konsekwencji.
Jeśli nikt nie zauważył tej sytuacji lub zauważył dopiero po rozpoczęciu kolejnej wymiany, wymiana rozgrywana z 5 lub 7 zawodnikami w drużynie nie może zostać powtórzona. /7.3.1,7.5, 12.3, 12.4.3/

<p>2.6 Po zagrywce, która została wykonana przez niewłaściwego zawodnika, piłka wyszła na aut. Gdy wymiana została zakończona, sekretarz zasygnalizował błąd rotacji. Ile punktów otrzyma zespół przyjmujący?</p>	<p>Decyzja: Powinien zostać przyznany tylko jeden punkt, spowodowany błędem rotacji, niezależnie od tego, który zespół wygrał wymianę. <i>/7.7.1.1/</i></p>
--	--

<p>2.7 WIDEO Czy jest błędem, jeżeli stopa zawodnika na boisku ma kontakt z wolną strefą w momencie wykonywania zagrywki?</p>	<p>Decyzja: Tak, to jest błąd, ponieważ w momencie uderzenia piłki przez zagrywającego, wszyscy zawodnicy, z wyjątkiem zawodnika zagrywającego, muszą znajdować się wewnątrz własnego boiska. W konsekwencji jest to błąd zawodnika, który ma kontakt z wolną strefą w momencie zagrywki. <i>/1.3.3, 7.4/</i></p>
--	--

ROZDZIAŁ 3: SYTUACJE W GRZE ODBICIE PIŁKI

<p>3.1 Po pierwszym odbiciu piłka przeleciała poza antenką. Rozgrywająca tej drużyny pobiegła za piłką w kierunku wolnej strefy drużyny przeciwnej i próbowała ją odzyskać, ale piłka poleciała w kierunku boiska i siatki po stronie przeciwnika. Sędzia I gwizdnął i zasygnalizował „piłkę autową”. W którym momencie piłka stała się „autową”?</p>	<p>Decyzja: Piłka stała się autowa, kiedy całkowicie opuściła przestrzeń nad wolną strefą i wkroczyła w przestrzeń nad boiskiem przeciwnika po jego stronie siatki. <i>/10.1.2, 10.1.2.2/</i></p>
--	--

<p>3.2 Czy zawodnik może prawidłowo odbić piłkę otwartą dłonią?</p>	<p>Decyzja: Tak może. Odbicie piłki musi być ocenione przez jakość odbicia, np. czy było to miękkie czy twarde odbicie albo czy piłka została złapana i/lub rzucona. Sędzia nie może zbyt pochopnie przerywać gry dopóki z całą pewnością nie stwierdzi, że piłka jest złapana lub rzucona. <i>/9.2.1, 9.2.2, 9.3.3, 9.3.4/</i></p>
--	--

<p>3.3 Podczas pierwszego odbicia piłka odbiła się kolejno w jednej akcji od jednego przedramienia, drugiego i klatki piersiowej zawodnika, ale nie została złapana lub rzucona. Sędzia I pozwolił kontynuować grę. Czy było to prawidłowe?</p>	<p>Decyzja: Tak, decyzja sędziego była właściwa. Przypadki pierwszego odbicia, przy którym dozwolone jest dotknięcie piłki kolejno kilkoma częściami ciała, to: 1. odbiór zagrywki; 2. odbiór ataku (tak lekkiego, jak i silnego); 3. odbiór piłki odbitej przez blok własnej drużyny; 4. odbiór piłki odbitej od bloku przeciwnika. Zawodnik ma prawo do odbicia kolejno kilkoma częściami ciała w trakcie pierwszego odbicia tak długo jak tylko gra piłką w jednej akcji. Jednakże możliwe jest odgwizdanie błędu piłki złapanej lub rzuconej w pierwszym odbiciu, jeśli podczas tej akcji miały miejsce dwie fazy (najpierw złapanie a potem rzuconie). <i>/9.2.3.2, 14.2, Wytyczne i instrukcje sędziowania/</i></p>
--	--

<p>3.4 Zawodnik blokujący zmienił naturalny kierunek odbicia piłki kierując piłkę w boisko przeciwnika. Czy taka akcja jest dozwolona?</p>	<p>Decyzja: To zależy, czy piłka została rzucona lub złapana (błąd), czy też odbita (nie ma błędu). Dozwolone jest blokowanie piłki ze zmianą kierunku jej odbicia, jednak możliwe jest odgwizdanie błędu piłki rzuconej w akcji bloku. <i>/9.2.2/</i></p>
---	---

<p>3.5 WIDEO1, WIDEO2 Zawodnik wyskoczył w powietrze próbując obronić piłkę w obrębie trybun po swojej stronie siatki. Po odbiciu piłki zawodnik wylądował na trybunach. Czy taka akcja jest dozwolona?</p>	<p>Decyzja: Tak, zagranie prawidłowe. Zawodnik może zagrać piłkę, a nawet korzystać z pomocy przy odbiciu piłki spoza własnej wolnej strefy. Dotyczy to także własnej ławki zespołu, bo znajduje się ona poza wolną strefą. Taka sama akcja po stronie siatki przeciwnika jest niedozwolona. <i>/9, 9.1.3/</i></p>
--	---

<p>3.6 WIDEO Podczas wymiany zawodnik biegł za piłką w kierunku trybun. Tuż przed jej odbiciem jeden z kibiców podskoczył i złapał piłkę. Trener tego zespołu domagał się powtórzenia wymiany ze względu na jej utrudnianie przez kibica. Sędzia odmówił. Czy była to prawidłowa decyzja sędziego?</p>	<p>Decyzja: Tak. Zawodnik może odbić piłkę spoza pola gry po swojej stronie boiska, w tym z trybun, ławki zawodników rezerwowych, itd. O ile jednak zawodnik jest uprzywilejowany do gry w obrębie pola gry, o tyle traci swoje przywileje poza nim. /9, 9.1.3/</p>
<p>3.7 Czy sędzia I musi odgwizdać zaistniały błąd odbicia piłki, jeżeli zawodnik wykonał <u>spektakularną</u> akcję?</p>	<p>Decyzja: Sędzia musi wziąć pod uwagę zasadę „pozwól piłce latać”. To znaczy, że jeżeli zawodnik wykonał szybki ruch wkładając wielki wysiłek, by zagrać piłkę i w czasie odbicia doszło do nieznacznej błęd podwójnego odbicia, sędzia winien być łagodniejszy w ocenie, niż w normalnej sytuacji. /Wytyczne i instrukcje sędziowania 9 pkt 7/</p>
<p>3.8 Piłka odbita od głowy blokującego zawodnika zespołu A przeleciała ponad antenką częściowo poza przestrzeń przejścia nad wolną strefę zespołu B. Zawodnik drużyny A pobiegł za piłką, by odbić ją ponownie na swoją stronę siatki. Czy jest to dozwolone?</p>	<p>Decyzja: Tak. Piłka przeleciała ponad antenką, w kierunku wolnej strefy przeciwnika, częściowo poza przestrzeń przejścia. Prawidłowe więc było jej zagranie z powrotem nad swoje boisko poprzez przestrzeń zewnętrzną, po tej samej stronie boiska. Sędziowie liniowi nie mogą nic sygnalizować, gdy piłka jest tak grana, aż do momentu, gdy jest ona poza grą. /10.1.2/</p>
<p>3.9 Czy sędzia liniowy ma sygnalizować, jeżeli piłka po <u>drugim odbiciu</u> zespołu przelatuje poza przestrzeń przejścia w kierunku wolnej strefy przeciwnika?</p>	<p>Decyzja: Nie. Ocena takiej piłki nie należy do sędziego liniowego. /8.4.1, 8.4.2, 9.1, 10.1.2, 10.1.2.1, 10.1.2.2/</p>
<p>3.10 Rozgrywający zespołu A odbił piłkę ponad siatką w taki sposób, że jego palce znajdowały się w momencie odbicia w przestrzeni przeciwnika. Piłka poleciała równoległe do siatki w kierunku atakującego. Blokujący zespołu B dotknął piłkę w przestrzeni zespołu A, który nie mógł już wykonać ataku. Jaka powinna być decyzja sędziego I?</p>	<p>Decyzja: Każdy zespół musi grać po własnej stronie pola gry i we własnej przestrzeni (z wyjątkiem Przepisu 10.1.2). Podczas gry powyżej siatki należy oceniać pozycję dłoni. Zatem rozgrywający popełnił błąd odbijając piłkę w przestrzeni przeciwnika. Blokujący także popełnił błąd, dotykając piłkę w przestrzeni przeciwnika, zanim ten wykonał atak, ponieważ podczas gry powyżej siatki należy oceniać pozycję dłoni. Jednakże tylko pierwszy błąd jest sankcjonowany. Odbicie piłki po stronie przeciwnika pod siatką jest traktowane inaczej. Tutaj liczy się pozycja piłki, tzn. zagranie jest nieprawidłowe tylko wtedy, kiedy piłka całkowicie przekroczy pionową płaszczyznę siatki. /9/</p>
<p>3.11 WIDEO Czy trener stojący prawidłowo w swojej wolnej strefie może złapać piłkę lecącą nad antenką, kiedy zawodnik drużyny przeciwnej biegnie, aby ją odzyskać?</p>	<p>Decyzja: Nie. Żaden z członków zespołu, włączając w to trenera, nie ma prawa utrudniać przeciwnikowi odzyskania piłki przechodzącej poza przestrzeń przejścia. Nie ma znaczenia czy zamiar dotknięcia piłki przez członka zespołu jest celowy czy przypadkowy. To oznacza, że trener stojący prawidłowo w swojej wolnej strefie musi ustąpić miejsca zawodnikowi biegnącemu by odzyskać piłkę. /10.1.2.2/</p>
<p>3.11.1 (nowy) WIDEO Po złym przyjęciu w zespole B, piłka przeleciała poza przestrzeń przejścia w kierunku wolnej strefy przeciwnika. Jeden z zawodników tego zespołu zaczął biec w celu odzyskania piłki. Przeszedł on pod siatką, nie dotykając przy tym boiska przeciwnika oraz siatki,</p>	<p>Decyzja: Każdy zawodnik ma prawo stać i poruszać się swobodnie na swoim boisku oraz we własnej przestrzeni. Istnieją pewne ograniczenia związane z grą na boisku przeciwnika, w jego przestrzeni oraz w wolnej strefie. Dlatego kluczową kwestią przy ocenie wpływu na</p>

<p>ale przez zawodnika drużyny przeciwnej, który w trakcie tego zagrania znajdował się na swoim boisku i również poruszał się w kierunku piłki, nie był w stanie odzyskać piłki. Czy zawodnik zespołu A przeszkodził zawodnikowi drużyny B podczas tego zagrania?</p>	<p>grę w takiej sytuacji jest to, czy zawodnik zespołu A znajdował się na swoim boisku, czy w wolnej strefie. Jeżeli poruszał się on w obrębie własnego boiska, to było to prawidłowe zagranie. Z drugiej strony, jeśli zawodnik znajdował się w wolnej strefie i jego ruch można uznać za utrudnianie, to popełnia on błąd.</p> <p style="text-align: right;">/10.1.2.2/</p>
---	---

<p>3.11.2 (nowy) WIDEO Piłka po odbiciu się od bloku zawodnika zespołu A, uderzyła w siatkę i taśmę boczną po stronie zespołu B, a następnie spadła na boisko. Sędzia I uznał, że blok był skuteczny i zagrywać, będzie zespół A. Czy była to poprawna decyzja?</p>	<p>Decyzja: Nie. Jeśli piłka uderza jedynie w taśmę boczną, to zagranie jest prawidłowe. Natomiast, gdy piłka trafia również w antenkę, to już w tym momencie następuje błąd. W praktyce, jeśli uderzenie w taśmę boczną/antenkę zmienia naturalny kierunek odbicia piłki, jest to wyraźne wskazanie, że piłka uderzyła w coś twardego, jak antenka, chociaż w rzeczywistości nie było jej „dotknięcia”, ponieważ taśma boczna zapobiegła temu fizycznemu kontaktowi. W związku z tym, że piłka odbita od bloku dotknęła taśmy bocznej ORAZ antenki, bez względu na to, czy nastąpiło to po stronie drużyny atakującej, czy blokującej, to piłka stała się AUTOWA zanim spadła na boisko. Oznacza to, że następną zagrywkę powinien wykonywać zespół B.</p> <p style="text-align: right;">/6.1.2.2, 8.4.3/</p>
--	---

PRZEJŚCIE POD SIATKĄ

<p>3.12 Atakujący wylądował piętami na linii środkowej boiska następując jednocześnie na stopy zawodnika blokującego. Zagranie tym utrudnił mu ruch. Czy był to wpływ na grę blokującego?</p>	<p>Decyzja: Tak. To był wpływ na grę przeciwnika. Wpływ na grę oznacza, że zawodnik powstrzymuje przeciwnika od ruchu lub odbicia piłki lub utrudnia przeciwnikowi grę piłką.</p> <p style="text-align: right;">/11.2.1, 11.2.2.1, 11.2.4/</p>
--	---

<p>3.13 Czy każdy fizyczny kontakt z przeciwnikiem jest równoznaczny z wpływem na jego grę?</p>	<p>Decyzja: Nie, w czasie meczu tych kontaktów zdarza się wiele, ale sędzia powinien odgwiżdżać błąd (np. Sędzia I w przypadku sięgania ponad siatką, Sędzia II w przypadku przejścia pod siatką), jeżeli zawodnik utrudnił lub uniemożliwił wykonanie zagrania przez przeciwnika.</p> <p style="text-align: right;">/11.2.1/</p>
--	--

<p>3.14 WIDEO Podczas efektownej obrony, zawodnik upadł w ten sposób, że leżał na boisku przeciwnika, ale obie nogi były w powietrzu, nad boiskiem przeciwnika i żadna ich część nie znajdowała się nad linią środkową. Nie wpłynęło to jednak na grę przeciwnika. Czy jest to błąd?</p>	<p>Decyzja: Nie. Zgodnie z przepisem 11.2.2 dozwolone jest dotknięcie stopą (stopami) boiska przeciwnika pod warunkiem, że część stopy jest nad linią środkową lub ma z nią kontakt, ale także dotknięcie boiska przeciwnika każdą częścią ciała powyżej stóp pod warunkiem, że nie ma to wpływu na grę przeciwnika. W związku z tym, że stopy zawodnika nie miały kontaktu z boiskiem przeciwnika, ani nie wpłynęło to na grę przeciwnika, nie można tej sytuacji uznać za błąd.</p> <p style="text-align: right;">/11.2.2/</p>
---	---

ZAWODNIK PRZY SIATCE I KONTAKT Z SIATKĄ

<p>3.15 WIDEO Po równoczesnym kontakcie z piłką dwóch przeciwników ponad siatką, piłka upadła poza boisko zespołu A. Który zespół będzie zagrywał?</p>	<p>Decyzja: Jeżeli po rzeczywiście równoczesnym odbiciu przez zawodników dwóch zespołów piłka upadnie poza boisko, to jest to błąd zespołu przeciwnego. Zespół A będzie zagrywał.</p> <p style="text-align: right;">/9.1.2.2; 9.1.2.3/</p>
---	---

<p>3.16 Piłka po ataku uderzyła w siatkę, która dotknęła ramię zawodniczki blokującej. Czy miał miejsce błąd dotknięcia siatki?</p>	<p>Decyzja: Nie. W tej sytuacji nie ma błędu.</p> <p style="text-align: right;">/11.3.1, 11.4.4/</p>
--	---

<p>3.17 Po tym, jak blokujący wylądował bezpiecznie, odwracając się dotknął swoim ramieniem siatki pomiędzy antenkami. Czy jest to błąd?</p>	<p>Decyzja: Nie, ponieważ jego gra piłką zakończyła się zanim wykonał on obrót, kontakt z siatką nie jest w tej sytuacji błędem. /11.3.1, 11.4.4/</p>
<p>3.18 Atakujący zespołu A uderzył piłkę z pozycji 4, a przeciwnik dotknął siatki po drugiej stronie boiska zespołu A w pozycji nr 2. Czy był to błąd?</p>	<p>Decyzja: Nie. Kontakt z siatką pomiędzy antenkami w czasie gry piłką jest błędem. Gra piłką obejmuje wyskok, uderzenie oraz bezpieczne lądowanie i gotowość do wykonania nowej akcji. Jeśli zawodnik dotykający siatki byłby w trakcie akcji gry piłką oraz miałby wpływ na grę, to popełniłby błąd. /11.3.1, 11.4.4/</p>
<p>3.19 WIDEO Zawodnik próbował zablokować piłkę, która była blisko niego. Nie dotknął jednak piłki, za to uderzył ręką w siatkę. Czy jest to błąd dotknięcia siatki?</p>	<p>Decyzja: Tak – dotknięcie siatki ma miejsce w czasie gry piłką lub próby gry piłką, nawet jeśli zawodnik nie dotknął piłki. /11.3.1, 11.4.4/</p>
<p>3.20 Środkowy bloku sięgając rękoma ponad siatką, dotknął górną jej taśmę, próbując zapobiec kombinacyjnej grze blisko niego. Czy popełnił błąd?</p>	<p>Decyzja: Tak – kontakt z siatką był błędem: blokujący znajdował się blisko akcji i dotknął siatki pomiędzy antenkami. /11.3.1, 11.4.4/</p>
<p>3.21 WIDEO Atakujący wylądował bezpiecznie po uderzeniu piłki, zrobił jeszcze dwa kroki i dotknął siatki poza antenkami, gdy piłka była nadal w grze. Czy popełnił błąd?</p>	<p>Decyzja: Nie. Zawodnik nie popełnił błędu, ponieważ: Po pierwsze: - kontakt miał miejsce poza antenkami Następnie: - zawodnik zakończył już akcję gry piłką i był gotowy do wykonania następnej akcji; - nie skorzystał z pomocy siatki dla podparcia albo stabilizacji. /11.3.1, 11.3.2, 11.4.4/</p>
<p>3.22 Atakujący lądując po uderzeniu piłki stracił równowagę, zrobił jeszcze dwa kroki i oparł się klatką piersiową o siatkę pomiędzy antenkami, gdy piłka była nadal w grze. Gdyby nie opór siatki, upadłby na boisko przeciwnika. Czy popełnił błąd?</p>	<p>Decyzja: Tak. Jeżeli zawodnik korzysta z pomocy siatki pomiędzy antenkami dla podparcia albo stabilizacji w czasie gry piłką, to jest to uważane, jako wpływ na grę. /11.3.1, 11.4.4/</p>
<p>3.23 Zawodniczka rozegrała piłkę i kiedy zawodniczka atakująca wykonywała atak, uderzyła również swoją rozgrywającą kolanem. Uderzenie spowodowało, że rozgrywająca dotknęła siatkę. Czy zespół popełnił błąd?</p>	<p>Decyzja: Tak. Rozgrywająca brała udziału w grze piłką. /11.3.1, 11.4.4/</p>
<p>3.24 WIDEO Zawodniczka podczas gry piłką dotknęła siatki stopą. Czy było to prawidłowe zagranie?</p>	<p>Decyzja: Nie. Jest to zagranie nieprawidłowe. Zawodniczka w momencie dotknięcia siatki brała udział w grze piłką. Przepis nie określa różnicy między dotknięciem siatki ramieniem, dłonią czy stopą. /11.3.1, 11.4.4/</p>
<p>3.25 WIDEO Zawodniczka dotknęła siatki włosami, podczas gry piłką. Czy było to prawidłowe zagranie?</p>	<p>Decyzja: Tak. Zagranie takie musi zostać uznane za błąd, tylko jeśli w oczywisty sposób wpłynęło na grę zespołu przeciwnego lub spowodowało przerwanie wymiany (np. włosy zaplątane w siatkę). Jeśli taka sytuacja nie miała wpływu na grę zespołu przeciwnego lub wymianę, sędziowie nie mogą przerywać gry. /11.3.1, 11.4.4/</p>

<p>3.26 WIDEO Zawodnik atakujący po wykonaniu ataku uderzył rękę zawodnika blokującego sięgającego ponad płaszczyznę siatki, co doprowadziło do dotknięcia przez niego górnej taśmy siatki. Czy w trakcie tej akcji został popełniony jakiś błąd?</p>	<p>Decyzja: Dotknięcie siatki przez zawodnika blokującego nie może być uznane jako błąd, ponieważ na jego zagranie miał wpływ zawodnik atakujący. Jednakże, jeśli sędzia I uzna, że zawodnik atakujący celowo skierował rękę blokującego zawodnika w siatkę, to zawodnik atakujący popełnił błąd, poprzez wpływanie na grę przeciwnika, co również nie jest zgodne z duchem FAIR PLAY. W związku z tym, na zawodnika atakującego powinna zostać nałożona sankcja za zachowanie grubiańskie, z zastosowaniem odpowiedniej gradacji sankcji. /11.3.1, 20.2.1/</p>
<p>3.26.1 WIDEO Zawodnik uczestniczący w bloku grupowym zakończył akcję bloku i wylądował. Jednakże, inny zawodnik biorący także udział w tym bloku grupowym podczas lądowania wpadł na pierwszego zawodnika popychając go w siatkę pomiędzy antenkami. Czy takie dotknięcie siatki będzie uznane za błąd?</p>	<p>Decyzja: Tak. Zawodnicy biorący udział w bloku grupowym traktowani są jak „jedność”. Jeżeli jeden z nich wciąż uczestniczy w akcji gry piłką oznacza to, że cały blok grupowy uczestniczy jeszcze w akcji gry piłką. Dlatego dotknięcie siatki w tym przypadku będzie uznane za błąd. /11.3.1/</p>
<p>3.26.2 (nowy) WIDEO Czy zawodnik może wkraczać w przestrzeń przeciwnika pod siatką (np. poprzez machnięcie ręką) w taki sposób, że pomimo braku fizycznego kontaktu to jednak przeciwnik jest zaskoczony takim działaniem?</p>	<p>Decyzja: Jest to dopuszczalne pod warunkiem, że nie wpływa to na grę przeciwnika, uniemożliwiając mu grę piłką. Wpływanie na grę może wystąpić nawet wówczas, jeśli nie ma fizycznego kontaktu między zawodnikami. Sędzia I ma prawo przerwać grę z winy zawodnika sięgającego pod siatką i, jeśli to konieczne, upomnieć/ukarać go. /11.2.1/</p>
<p>3.26.3 (nowy) WIDEO Po niedokładnym przyjęciu zagrywki przez zespół B, piłka została skierowana w siatkę blisko taśmy bocznej. Zawodnik drużyny A na pozycji nr 2 wykonał wyraźny ruch w bok w kierunku piłki, uderzając ją wysoko podniesionymi przedramionami przez siatkę. Przeciwnik nie był w stanie zagrać piłki, w związku ze zmianą kierunku odbicia się jej od siatki. Sędzia I odgwizdał błąd dotknięcia siatki zawodnika zespołu A. Czy była to prawidłowa decyzja?</p>	<p>Decyzja: Tak, to była prawidłowa decyzja. Nie byłoby błędem, gdyby piłka uderzyła zawodnika przez siatkę w sytuacji, kiedy zawodnik stojący blisko siatki znajduje się w pasywnej/neutralnej pozycji bez żadnego ruchu w kierunku piłki LUB chroni twarz/ciało przed silnie uderzoną piłką. Niedozwolone jest, jeśli zawodnik wykonuje ruch do piłki, „poluje na piłkę” i celowo ją uderza, zmieniając tym samym kierunek i/lub prędkość odbijającej się piłki. /11.4.4/</p>
<p>ZAGRYWKA</p>	
<p>3.27 Od razu po wykonaniu zagrywki sekretarz zasygnalizował sędziemu II błąd rotacji, a sędzia przerwał wymianę. Czy postępowanie sekretarza było właściwe?</p>	<p>Decyzja: Tak. Kiedy niewłaściwy zawodnik przygotowuje się do wykonania zagrywki, sekretarz musi poczekać aż zawodnik wykona zagrywkę, po czym informuje sędziów o zaistniałym błędzie. /7.7.1, 12.2.1, 12.7.1, 25.2.2.2/</p>
<p>3.28 Po gwizdku na zagrywkę, zespół zorientował się, że zagrywać powinien inny zawodnik, w związku z czym właściwy zagrywający zajął miejsce w polu zagrywki. Czy zawodnik ten może wykonać zagrywkę?</p>	<p>Decyzja: Tak, o ile wykona zagrywkę w ciągu 8 sekund od gwizdka na zagrywkę. Sędzia I nie gwizdże na zagrywkę drugi raz. /12.4.4/</p>
<p>3.29 WIDEO Zagrywający podrzucił piłkę wysoko, będąc obróconym plecami do boiska. Następnie złapał piłkę i niezwłocznie ją uderzył, wykonując zagrywkę przed upływem dozwolonych 8 sekund. Czy zagrywający postąpił prawidłowo?</p>	<p>Decyzja: Było to zagranie prawidłowe. Podczas wykonywania zagrywki piłka musi być uderzona dłonią lub dowolną częścią ręki po podrzuceniu lub opuszczeniu jej z dłoni. Każde zagranie, które sędzia uzna za podrzucenie piłki w celu wykonania zagrywki musi zakończyć się zagrywką. 12.4.2/</p>

<p>3.30 Piłka po zagrywce dotknęła siatki i antenki po stronie sędziego I zanim została zagrana przez zespół odbierający zagrywkę. Sędzia I odgwizdał błąd zagrywki. Czy sędzia postąpił słusznie?</p>	<p>Decyzja: Decyzja sędziego I była prawidłowa. Piłka dotykająca antenki staje się autowa. Zgodnie z aktualnymi Przepisami Gry, gdy taka sytuacja będzie miała miejsce po stronie sędziego II, sędzia II odgwizduje błąd. Jeśli podczas wymiany po trzecim odbiciu piłki przejdzie nad/dotknie ona antenki, wtedy należy odgwizdać błąd i także zasygnalizować „piłkę autową”.</p> <p style="text-align: right;">/8.4.3, 23.3.2.3 i, 24.3.2.8, 27.2.1.3/</p>
---	---

<p>3.31 (3.32/2018) Zespół A wykonał zagrywkę. Piłka uderzyła w siatkę i leciała w kierunku podłogi po stronie zagrywających. Zawodnik drużyny B złapał ją pod siatką po stronie zagrywających, zanim dotknęła podłoża. Czy jest to dozwolone?</p>	<p>Decyzja: Tak. Sędzia I musi gwizdnąć natychmiast, gdy piłka nie przelatuje z zagrywki przez przestrzeń przejścia. Od tego momentu jest ona poza grą. Sędzia I nie może czekać, aż piłka spadnie na podłogę albo uderzy zawodnika drużyny zagrywającej.</p> <p style="text-align: right;">/12.6.2.1/</p>
---	---

<p>3.32 (3.32.1/2018) WIDEO Czy dozwolone jest wykonanie zagrywki z wysokości uderzając piłkę dwoma dłońmi?</p>	<p>Decyzja: Nie. Przepisy określają, że podczas zagrywki, niezależnie czy z wysokości czy stacjonarnej, piłka musi być uderzona jedną dłonią lub dowolną częścią ręki. Dlatego uderzenie dwoma dłońmi jest zabronione i błędne.</p> <p style="text-align: right;">/12.4.1, 12.6.1.2/</p>
--	---

ATAK

<p>3.33 Rozgrywający grający w drugiej linii wyskoczył, będąc w strefie ataku swego zespołu, wystawiając piłkę <u>znajdującą się całkowicie ponad górną taśmą siatki</u> w kierunku atakującego. Zanim atakujący był w stanie dotknąć piłkę, wleciała ona nad pionową płaszczyznę siatki i została zablokowana przez rozgrywającego przeciwnika. Czy miał miejsce błąd?</p>	<p>Decyzja: Tak. Odbicie rozgrywającego stało się nieprzepisowym atakiem zawodnika linii obrony, gdy atak został spełniony (piłka została dotknięta przez blokującego). Wymianę powinna wygrać drużyna blokująca.</p> <p style="text-align: right;">/13.1.3/</p>
--	---

<p>3.34 (3.35/2018) WIDEO W drugim odbiciu piłki zawodniczka odbiła piłkę blisko siatki w stronę boiska przeciwnika. Sędzia I uznał, że żadna z zawodniczek drużyny A nie była w stanie dosięgnąć piłki. Blokująca zespołu B sięgnęła ponad siatką i zablokowała piłkę po stronie przeciwnika. Jaka powinna być właściwa decyzja sędziego I?</p>	<p>Decyzja: Jeśli nawet byłoby to drugie odbicie zespołu, a piłka kierowana jest na boisko przeciwnika, to jest to atak. Zatem jeżeli według opinii sędziego I, żadna zawodniczka zespołu A nie była w stanie dosięgnąć piłki, blok zespołu B był prawidłowy.</p> <p style="text-align: right;">/13.1.1, 14.3, Wytyczne i instrukcje sędziowania 14.1/</p>
---	---

<p>3.35 (3.36/2018) Zawodniczka linii obrony wybiła się ze strefy ataku i zaatakowała piłkę w drugim odbiciu, a w momencie ataku piłka znajdowała się całkowicie powyżej górnej taśmy siatki. Po ataku piłka uderzyła w siatkę i odbiła się z powrotem na boisko tego zespołu. Czy zespół popełnił błąd?</p>	<p>Decyzja: Nie. Skoro piłka ani nie przekroczyła pionowej płaszczyzny siatki, ani nie została dotknięta przez blokującą, atak nie został spełniony. Wymiana jest kontynuowana.</p> <p style="text-align: right;">/9.1; 13.1.3; 13.2.2; 13.3.3/</p>
---	--

<p>3.36 (3.37/2018) Przyjmująca zespołu A wyskoczyła zza linii ataku i dotknęła piłkę lecącą z zagrywki, całkowicie powyżej górnej taśmy siatki. Kontakt z piłką miał miejsce za linią ataku, a po tym zagranie piłka wróciła na stronę zespołu zagrywającego. Czy gra powinna być kontynuowana?</p>	<p>Decyzja: Tak, ponieważ było to prawidłowe zagranie. Mimo, że blok lub spełniony atak z zagrywki przeciwnika, gdy piłka w momencie uderzenia znajduje się całkowicie powyżej siatki nad strefą ataku, jest błędem, to atak był prawidłowy, ponieważ kontakt z piłką miał miejsce całkowicie za linią ataku.</p> <p style="text-align: right;">/13.3.4, 19.3.1.3/</p>
---	---

BLOK

3.37 (3.38/2018) Po złym zagranium w zespole A piłka przeleciała na stronę przeciwników. Piłka zaatakowana została przez środkowego ataku B i uderzyła, w znajdujące się jeszcze powyżej górnej taśmy siatki, ramiona rozgrywającego zawodnika linii obrony zespołu A. Odbita piłka przekroczyła siatkę i upadła na boisko zespołu B. Kto popełnił błąd?	Decyzja: Blok rozgrywającego był nieprawidłowy, gdyż był on zawodnikiem drugiej linii. Próba uniemożliwienia przejścia piłki ze strony przeciwnika jest blokiem, jeżeli którakolwiek część ciała znajduje się powyżej siatki. /14.1.1, 14.1.3, 14.6.2/
3.38 (3.39/2018) Czy wolno blokującemu sięgać z przełożeniem rąk by zablokować wystawianą piłkę?	Decyzja: Błędem jest blokowanie rozegrania. Jednakże sędzia I musi być absolutnie pewny, że ma do czynienia z piłką wystawioną. Musi być pewien, czy piłka: - leci równolegle do siatki (błąd bloku), lub - została skierowana do siatki, co czyni z niej atak (nie ma błędu bloku, jeśli nie ma obok rozgrywającego innego zawodnika chcącego odbić tę piłkę). /14.1.1, 14.3/
3.39 (3.40/2018) Zawodnik zespołu A zablokował atak B. Następnie środkowy bloku B blokuje blok A. Czy blok blokowanej piłki jest zagranieniem prawidłowym?	Decyzja: Tak. Blok jest to akcja mająca na celu zatrzymanie piłki przechodzącej od strony przeciwnika. Prawidłowym jest blokowanie bloku przeciwnika. /14.1.1/
3.40 (3.41/2018) Piłka odbiła się od bloku prosto w dół. Zanim jednak upadła na boisko przeciwnika, otarła się o stopę (znajdującą się na boisku) jednego z uczestniczących w bloku zawodników. Sędzia I uznał blok za prawidłowy. Czy była to prawidłowa decyzja?	Decyzja: Tak, była to właściwa decyzja sędziego I. /11.2.1/
3.41 (3.42/2018) Po bloku, prawidłowo sięgającego na drugą stronę siatki zawodnika zespołu B, piłka przeleciała kilka metrów równolegle wzdłuż siatki i została uderzona, jak w akcji bloku, przez zawodnika tej samej drużyny, a następnie upadła na boisko drużyny A. Piłka w całej akcji nie znalazła się nad boiskiem zespołu B. Który zespół zdobywa punkt?	Decyzja: Zespół A. Zagranie drugiego z zawodników zespołu B nie może zostać uznane za blok, skoro piłka leciała od bloku jego kolegi z zespołu. Tak więc był to atak w przestrzeni przeciwnika, co jest błędem. /11.1.2; 14.1.1; 14.2; 14.3./
3.42 (3.43/2018) Czy zawodnik atakujący może uderzyć piłkę kierowaną od własnego broniącego ją zawodnika obiema dłońmi jak w akcji bloku, kierując piłkę w boisko przeciwnika?	Decyzja: Jest to prawidłowe zagranie pod warunkiem, że nie dochodzi do błędu podwójnego odbicia albo złapania/rzucenia piłki. Przy tym to uderzenie musi mieć miejsce w przestrzeni zespołu atakującego, a nie przeciwnika.
3.43 (3.44/2018) Piłka odbiła się kilkakrotnie od głów i ramion blokujących. Czy jest to dozwolone?	Decyzja: Jeżeli jest to akcja bloku, a nie różne oddzielne zagrania, to traktujemy te kontakty z piłką jak jedno odbicie w bloku. Po odbiciu piłki przez blok, zespół ma prawo do trzech odbić. /9.1, 14.2, 14.4.1/
3.44 (3.45/2018) Jednoczesny nieprawidłowy atak zawodnika drugiej linii i nieprzepisowy blok w przestrzeni przeciwnika (równoczesny kontakt piłki). Jaki błąd należy odgizdać?	Decyzja: Błąd obustronny, a zatem powtórzenie wymiany. Atak zawodnika linii obrony był nieprawidłowy. Jednoczesny blok wykonany przez zawodnika blokującego też był nieprawidłowy, ponieważ został wykonany w przestrzeni przeciwnika. /13.3.1, 13.3.3, 14.1.1, 14.6.1, 14.6.2/

<p>3.45 (3.46/2018) Zawodnik linii obrony stał przy siatce, ale z dala od bloku swojego zespołu i nie sięgając powyżej górnej taśmy siatki. Został uderzony piłką z ataku. Czy był to błąd bloku?</p>	<p>Decyzja: Nie. Zawodnik nie stanowił części bloku grupowego i nie unosił rąk powyżej górnej taśmy siatki, w momencie, gdy został dotknięty przez piłkę. Nie może więc być uznany za blokującego. Ten kontakt należy uznać, jako pierwsze odbicie piłki przez zespół.</p> <p style="text-align: right;">/9.3.1; 14.1.1/</p>
<p>3.46 (3.47/2018) Kontakt zawodnika blokującego z piłką miał miejsce poniżej górnej taśmy siatki, jednakże część jego dłoni była powyżej siatki. Czy był blok?</p>	<p>Decyzja: Tak – kluczowy jest fakt, że część jego ciała znajdowała się powyżej siatki. Jego zespół ma zatem prawo do trzech odbić piłki.</p> <p style="text-align: right;">/9.1, 14.1.1, 14.4.1/</p>
<p>3.47 (3.48/2018) Blokujący dotknął piłkę dopiero, gdy już opadł na boisko i żadna część jego ciała nie znajdowała się powyżej siatki. Gdy ponownie dotknął piłkę, sędzia odgwizdał błąd podwójnego odbicia. Czy sędzia postąpił właściwie?</p>	<p>Decyzja: Decyzja była prawidłowa. W momencie dotknięcia piłki, żadna część ciała blokującego nie znajdowała się powyżej górnej taśmy siatki. Tak więc nie można uznać tego za akcję bloku, a za pierwsze odbicie i powtórny jego kontakt z piłką będzie drugim odbiciem.</p> <p style="text-align: right;">/9.1, 14.1.1, 14.4.1/</p>
<p>3.48 (3.49/2018) Nieprawidłowy atak zawodnika linii obrony, a próba bloku Libero – który błąd następuje jako pierwszy?</p>	<p>Decyzja: Atak staje się błędny w momencie, kiedy piłka przekracza całkowicie pionową płaszczyznę siatki lub zostaje dotknięta przez blok. Próba bloku Libero jest akcją wykonywaną przed spełnionym atakiem zawodnika obrony, a więc stanowi pierwszy błąd.</p> <p style="text-align: right;">/19.3.1.3/</p>
<p>3.49 (nowy) WIDEO Zawodnik zespołu A zaatakował piłkę, która została zablokowana przez zawodnika zespołu B. Po odbiciu się od bloku, piłka przekroczyła przestrzeń pod siatką i wylądowała na boisku zespołu B. Który zespół wygrał wymianę?</p>	<p>Decyzja: Należy to uznać za blok doskonały, wymianę wygrał zespół B.</p>
<p>3.50 (nowy) WIDEO Atakująca skierowała piłkę na AUT. Piłka dotknęła warkocz zawodniczki blokującej przed wyjściem na aut. Dotknięcie zostało potwierdzone przez zapis wideo z systemu challenge. Sędzia I podjął decyzję o „piłce dotkniętej” i przyznał kolejną zagrywkę zespołowi atakującemu. Czy to była poprawna decyzja?</p>	<p>Decyzja: Nie. Dotknięcie siatki włosami nie jest uznawane za błąd, chyba że ten kontakt ma wpływ na grę. Zachowując spójność z tym podejściem, kontakt włosów zawodniczki blokującej z piłką nie jest uznawany jako dotknięcie piłki. Wymiana powinna zostać wygrana przez zespół broniący.</p>
<p>3.51 (nowy) WIDEO Po ataku zawodnika zespołu A, piłka odbiła się wysoko w górę od bloku zespołu B i wróciła w przestrzeń zespołu A. Zawodnik drużyny atakującej znajdujący się w pobliżu siatki, sięgający powyżej górnej jej krawędzi, uderza piłkę, która następnie odbija się od górnej taśmy i ten sam zawodnik zagrywa ją ponownie. Czy jest to prawidłowe zagranie?</p>	<p>Decyzja: Tak, Sędzia I podjął prawidłową decyzję, zezwalając na kontynuowanie wymiany. Jeżeli zawodnik, który znajduje się w pobliżu siatki i sięga powyżej jej górnej krawędzi, odbija piłkę przechodzącą ze strony przeciwnika, to takie zagranie może być traktowane zarówno jako atak, jak i blok. W tych sytuacjach, należy wziąć pod uwagę pozycję ręki (rąk) lub innej części ciała, a wysokość na jakiej znajduje się piłka względem siatki w momencie kontaktu nie ma znaczenia. Zagranie to będzie traktowane jako „blok” pod warunkiem, że zawodnik sięga ponad siatkę, aby uniemożliwić przejście piłki ze strony przeciwnika jedną lub dwoma rękami i nie wykonuje typowego zamachu (ruch w tył) (porównaj z przypadkiem 3.54). W oparciu o powyższą interpretację, pierwsze z opisywanych zagrań wykonanych przez zawodnika przy siatce należy uznać za prawidłowy blok, a kolejne za pierwsze odbicie tego zespołu.</p>

<p>3.52 (nowy) WIDEO Po wykonanym bloku piłka poleciała prosto w dół. Zanim wylądowała ona na boisku przeciwnika, dotknęła nogi środkowego bloku, który już stał na boisku bez zamiaru odbicia jej. Gdyby nie było kontaktu z nogą, to piłka wylądowałaby wyraźnie na boisku po stronie zespołu B. Czy kontakt nogi środkowego bloku z piłką można uznać za wpływające na grę przeciwnika?</p>	<p>Decyzja: Nie. W związku z tym, że kontakt z nogą zawodnika blokującego był niezamierzony, a on sam stał już na boisku, to nie popełnił błędu. Jeśli jednak dotknięcie miało miejsce wysoko nad boiskiem i w pobliżu znajdowałby się przeciwnik, który potencjalnie mógłby odbić piłkę, wtedy mamy do czynienia z wpływaniem na grę przeciwnika.</p>
<p>3.53 (nowy) WIDEO Rozgrywający grający w linii obrony, zwrócony twarzą w stronę własnej linii końcowej wyskoczył blisko siatki, gdy piłka atakowana ze strony przeciwnika uderzyła go w głowę. Czy tę akcję można uznać za nieprawidłowy blok?</p>	<p>Decyzja: Aby uznać, że dana akcja była blokiem, muszą być spełnione jednocześnie 3 warunki: - zawodnik znajduje się w pobliżu siatki - piłka przechodzi ze strony przeciwnika - zawodnik ma część ciała powyżej górnej krawędzi siatki. Nie ma znaczenia, w którą stronę zwrócony jest zawodnik. Jeśli Sędzia oceni, że te 3 warunki zostały spełnione, to takie zagranie jest blokiem.</p>
<p>3.54 (nowy) WIDEO Zawodnik zespołu B przebił lekko piłkę na stronę przeciwnika. Zawodnik drużyny A, który znajdował się w pobliżu siatki, sięgnął powyżej górnej jej krawędzi i uderzył piłkę, która odbiła się od górnej taśmy, po czym ten sam zawodnik odbił ją ponownie. Czy Sędzia I podjął dobrą decyzję, pozwalając na kontynuowanie wymiany?</p>	<p>Decyzja: Nie. Sytuacja jest podobna, jednakże różni od tej przedstawionej w przypadku 3.51. Jeżeli zawodnik, który znajduje się w pobliżu siatki sięga powyżej górnej jej krawędzi i odbija piłkę przechodzącą ze strony przeciwnika, to takie zagranie może być traktowane zarówno jako atak, jak i blok. W tych sytuacjach, należy wziąć pod uwagę pozycję ręki (rąk) lub innej części ciała, a wysokość na jakiej znajduje się piłka względem siatki w momencie kontaktu nie ma znaczenia. Zagranie zawodnika jest uznawane jako atak (tzn. pierwsze odbicie zespołu), jeśli używa on typowego ruchu do uderzenia piłki biorąc zamach, jak pokazano na filmie, a następnie uderza piłkę, kierując ją w stronę przeciwnika. W związku z tym, jeśli zawodnik wykona atak, a następnie ponownie uderzy odbijając się od siatki piłkę, to popełnia błąd "podwójnego odbicia". W oparciu o powyższą interpretację, przedstawioną na filmie sytuację należy uznać za „podwójne odbicie” i tym samym błędne zagranie. Wymiana powinna być natychmiast przerwana i wygrana przez zespół B.</p>

ROZDZIAŁ 4: PRZERWY I OPÓŹNIENIA

ZMIANY ZAWODNIKÓW

<p>4.1 WIDEO Dwóch zawodników rezerwowych weszło do strefy zmian. Kiedy zmiany zostały zauważone i uznane przez sekretarza za prawidłowe, trener zdecydował wykonać jedynie jedną zmianę zawodników. Jakie powinno być w tej sytuacji prawidłowe zachowanie sędziego II?</p>	<p>Decyzja: Dopuszczalne zachowanie trenera, o ile nie powoduje ono opóźnień w grze. W związku z tym sędzia II przeprowadza jedną zmianę. Sekretarz jest odpowiedzialny za odnotowanie tylko tych zmian, które faktycznie mają miejsce. W tym przypadku, sędzia II powinien dokładnie sprawdzić ile zmian zostało odnotowanych w protokole zawodów, niezależnie od tego czy stosowany jest protokół papierowy czy elektroniczny.</p> <p style="text-align: right;">/15.10.2, 15.10.3a, 15.10.4, 16.1/</p>
--	--

<p>4.2 Jeden zawodnik rezerwowy wszedł do strefy zmian (sekretarz użył sygnalizatora dźwiękowego), a drugi w tym momencie dopiero wybiegał z pola rozgrzewki kierując się do strefy zmian. Ile zmian powinno zostać dokonanych w świetle obowiązujących obecnie przepisów?</p>	<p>Decyzja: Momentem próby jest wejście zawodnika(-ów) do strefy zmian. W tej sytuacji sędzia II powinien wyrazić zgodę jedynie na jedną zmianę dla zawodnika, który wszedł w strefę zmian. Druga zmiana powinna być odrzucona jako nieprawidłowa. Jednakże, w tej sytuacji sędzia II ma prawo do odesłania zawodnika próbującego wkroczyć do strefy zmian by zapobiec próbie nieuzasadnionej. W takiej sytuacji sędzia II pokazuje, że rozumie czym jest sztuka dobrego sędziowania. /15.10.3a, 15.10.3b, 15.11.1.3/</p>
<p>4.3 (nowy) WIDEO Wymiana musiała zostać przerwana z powodu kontuzji zawodnika drużyny A. Po udzieleniu krótkiej pomocy medycznej na boisku, zawodnik był zdolny do kontynuowania gry. Przed gwizdkiem na kolejną zagrywkę zespół A poprosił o zmianę. Czy przeprowadzenie takiej zmiany jest dozwolone?</p>	<p>Decyzja: Jeśli wymiana została przerwana z powodu kontuzji lub zewnętrznego zdarzenia wpływającego na grę, np.: druga piłka na boisku, uszkodzenie siatki, brak prądu, itp., nieuzasadnioną jest prośba o jakąkolwiek regulaminową przerwę z wyjątkiem przymusowej zmiany wynikającej z kontuzji lub sankcji dla zawodnika. /Wytyczne i instrukcje sędziowania 6, 15.8/</p>
<p>4.4 Zawodnik rezerwowy wszedł w strefę zmian ze złą tabliczką (np. ze swoim numerem). Natychmiast zorientował się i wrócił po właściwą tabliczkę. Sędzia I nałożył na zespół sankcję za opóźnianie gry, po czym zezwolił na dokonanie tej zmiany. Czy było to prawidłowe postępowanie sędziego?</p>	<p>Decyzja: Decyzja sędziego była nieprawidłowa. Podczas zawodów, na których używa się tabliczek do zmian, zawodnik rezerwowy musi wejść w strefę zmian z prawidłową tabliczką. Inne postępowanie spowoduje dezorientację sekretarza, zespołu i publiczności – i prawdopodobnie doprowadzi do opóźnienia gry. Tak więc, prośba o zmianę musi być odrzucona, a zespołowi udzielona sankcja za opóźnianie gry. /15.10.3c, 16.1.1, 16.2/</p>
<p>4.5 Jeżeli zawodnik wchodzi w strefę zmian w momencie gwizdka na zagrywkę, czy sędzia II powinien zezwolić na dokonanie zmiany zawodników?</p>	<p>Decyzja: Generalnie jest to typowy przykład próby nieuzasadnionej: należy odrzucić i kontynuować wymianę, jeśli gra nie została przerwana i była to pierwsza prośba nieuzasadniona w tym zespole. Jednak, jeżeli wejście zawodnika do strefy zmian spowodowało zatrzymanie wymiany (zawodnik z boiska podchodzi do strefy zmian, zespoły czekają na decyzje sędziego, itp.), to ma miejsce opóźnianie gry. Wymiana powinna zostać przerwana gwizdkiem, zmiana musi zostać odrzucona, a na zespół należy nałożyć sankcję za opóźnianie. Taka sama procedura powinna zostać zastosowana w przypadku, gdy była to kolejna prośba nieuzasadniona w tym zespole, która jest już opóźnieniem gry. /15.10.3a, 15.11.1.1, 15.11.3,16.2/</p>
<p>4.6 Zawodniczka z numerem 8 weszła do strefy zmian z tabliczką do zmian z numerem 10. Trener nalegał na dokonanie zmiany zawodniczki z numerem 9. Po krótkiej dyskusji, sędzia II odrzucił zmianę, a na zespół została nałożona sankcja za opóźnianie gry. Czy była to właściwa decyzja?</p>	<p>Decyzja: Tak, sędzia postąpił słusznie. Zmiana zawodniczek nr 8 i 10 byłaby prawidłowa. Jednakże trener nalegał na zmianę nr 8 i 9. W związku z tym, że została użyta złą tabliczką, spowodowało to opóźnienie gry, a sędzia słusznie nałożył sankcję za opóźnianie gry. Zmiana musi zostać odrzucona. /16.1.1, 16.2/</p>
<p>4.7 W czasie meczu, zawodnik uległ kontuzji i musiał zostać zmieniony przez zmianę narzuconą. Później podczas tej samej przerwy w grze, ten sam zespół poprosił o następną zmianę zawodnika. Sędzia II to zaakceptował. Czy decyzja sędziego II była słuszna?</p>	<p>Decyzja: Tak, to była poprawna decyzja. Pierwszy z zawodników musiał być zmieniony poprzez zmianę narzuconą z powodu kontuzji. Zespół ma dalej prawo do zgłoszenia próby o zmianę w czasie tej samej przerwy w grze. /15.7/</p>

<p>4.8 Zawodnik nr 6 zespołu A został zdyskwalifikowany, a następnie regulaminowo zmieniony przez zawodnika nr 7. Była to pierwsza zmiana w zespole A w tym secie, a na ławce przebywało jeszcze trzech zawodników. Podczas następnej wymiany zawodnik nr 7 uległ kontuzji i nie mógł kontynuować gry. Co należy zrobić, żeby kontynuować grę?</p>	<p>Decyzja: W związku z tym, że zawodnik z numerem 7 nie może być zmieniony w sposób regulaminowy i mimo, że byłaby to druga zmiana secie dla tej drużyny, zawodnik powinien zostać zmieniony w trybie zmiany narzuconej.</p> <p style="text-align: right;">/15.7, 15.8/</p>
<p>4.9 Jeden z zawodników ustawienia początkowego doznał kontuzji podczas oficjalnej rozgrzewki. Czy może on zostać zmieniony przed rozpoczęciem gry?</p>	<p>Decyzja: Tak, ale musi być zastosowana sygnalizacja ręczna zmiany zawodników (zarówno przez trenera, jak i sędziego II, tak by sytuacja była czytelna dla wszystkich) i odnotowana w protokole zawodów, jako zmiana regulaminowa.</p> <p style="text-align: right;">/7.3.2, 7.3.4/</p>
<p>4.10 Zawodnik nr 7 zespołu A brał udział w grze, chociaż powinien być na ławce rezerwowych. Zespół A wykorzystał już 6 regulaminowych zmian zawodników. Skoro niemożliwe było dokonanie zmiany regulaminowej, jaka powinna być według przepisów właściwa procedura?</p>	<p>Decyzja: W związku z tym, że zespół A był w niewłaściwym ustawieniu, które zostało spowodowane zmianą nieregulaminową, procedura według przepisu 15.9.2 musi być następująca:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. punkt i zagrywka dla B; b. zmiana zostaje skorygowana. Zawodnik z numerem 7 musi zejść z boiska i właściwy zawodnik musi powrócić do gry. Ta korekta nie jest liczona jako zmiana regulaminowa; c. wszystkie punkty zdobyte przez A, podczas gdy nieprawidłowy zawodnik z numerem 7 był na boisku, są anulowane, podczas gdy punkty zdobyte przez przeciwnika pozostają zachowane; d. nie stosuje się dalszych kar dla A. <p style="text-align: right;">/15.9.2/</p>
<p>4.11 Zespół B wykorzystał już 5 zmian w secie. Dwóch zawodników weszło do strefy zmian. Jaka powinna być prawidłowa decyzja sędziego II?</p>	<p>Decyzja: Sędzia II musi przypomnieć trenerowi, że tylko jedna zmiana będzie możliwa i zapytać trenera, którą zmianę chce dokonać. Jeżeli sytuacja nie opóźniła gry, druga zmiana zostanie odrzucona jako prośba nieuzasadniona i zaznaczona w protokole zawodów.</p> <p style="text-align: right;">/15.5, 15.6, 15.11, 16.1/</p>
<p>4.12 Zespół zgłosił prośbę o dwie zmiany zawodników. Sekretarz zawodów po sprawdzeniu w protokole stwierdził, że tylko jedna zmiana jest prawidłowa, a druga jest nieregulaminowa. Jaka powinna być w tej sytuacji prawidłowa decyzja sędziego II?</p>	<p>Decyzja: Sędzia II zezwala na przeprowadzenie zmiany regulaminowej. Zmiana nieregulaminowa musi zostać odrzucona bez względu na to, w jakiej kolejności zawodnicy weszli do strefy zmian. Prośba o zmianę nieregulaminową karana jest jak za opóźnianie gry.</p> <p style="text-align: right;">/15.6, 16.1.3/</p>
<p>4.13 Prośba o zmianę zawodników została odrzucona przez sekretarza, który drugi raz użył sygnalizatora. Kiedy Sędzia II sprawdził protokół zawodów, stwierdził, że zmiana w rzeczywistości była prawidłowa i skorygował sytuację przeprowadzając zmianę zawodników. Była to niezręczna sytuacja dla sędziów. Jakie powinno być prawidłowe postępowanie sędziego II w tej sytuacji?</p>	<p>Decyzja: Postępowanie sędziego II było prawidłowe. Niemniej jednak, zmiany decyzji mogą wywoływać niekorzystne wrażenie pracy sędziów.</p>

<p>4.14 Zawodnik rezerwowy wszedł w strefę zmian gotowy do wejścia na boisko. Jednak zmieniający zawodnik odmówił zejścia z boiska. Czy jest to opóźnianie gry? Czy należy odrzucić tę zmianę?</p>	<p>Decyzja: Tak, to jest opóźnianie gry. Jednak w tym wypadku zmiana powinna zostać przeprowadzona, ponieważ nastąpiła prawidłowa prośba o zmianę zawodników zgodna z przepisami gry. Zawodnik zmieniający biorący udział w grze spowodował opóźnienie, a zawodnik zmieniający nie był przyczyną opóźnienia. Natomiast, jeśli wchodzący zawodnik nie byłby gotowy do zmiany i spowodował opóźnienie, to zgodnie z przepisami, zmiana powinna być odrzucona, a na zespół nałożona sankcja za opóźnianie gry. /16.1.1, 23.2.3/</p>
<p>4.15 Jak ma postąpić sędzia II, jeżeli pozycje zawodników na boisku nie pasują do zapisu na kartce z ustawieniem początkowym?</p>	<p>Decyzja: Sędzia II powinien pokazać kartkę trenerowi i zapytać o jego decyzję. Jeżeli trener chce pozostawić zawodników, którzy są na boisku, musi zostać dokonana zmiana przy wyniku 0:0. Jest to jedna z sytuacji, w której trener musi pokazać sygnał ręczny zmiany zawodników w celu uniknięcia nieporozumienia. Sędzia II przeprowadzi oficjalnie zmianę tak, by jej fakt był zrozumiały dla wszystkich. /7.3.5.2, 7.3.5.3/</p>
<p>4.16 Zawodnik nr 6 gotowy do gry, wszedł podczas przerwy w grze, do strefy zmian. Sekretarz zasignalizował zmianę używając sygnalizatora. W tym momencie trener zmienił zdanie i zdecydował, aby zawodnik wrócił do pola rozgrzewki. Czy zmiana musi być dokonana i jaka powinna być właściwa procedura w tej sytuacji?</p>	<p>Decyzja: Prośba o zmianę była prawidłowa i została przyznana przez sekretarza poprzez użycie sygnalizatora. Z tego powodu gra została zatrzymana. Nie ma obowiązku przeprowadzenia zmiany, ale ta sytuacja spowodowała opóźnianie gry i powinna być sankcjonowana. /15.10.3a, 15.10.3c, 16.1.1/</p>
<p>4.17 WIDEO Po gwizdku na zagrywkę zawodnik rezerwowy wszedł w strefę zmian. Sekretarz zignorował ten fakt i gra nie została zatrzymana. Po zakończeniu wymiany sędzia II nakazał, aby sekretarz odnotował prośbę nieuzasadnioną w protokole zawodów. Czy była to właściwa procedura?</p>	<p>Decyzja: Tak, sędzia II postąpił słusznie. Był to typowy przypadek prośby nieuzasadnionej, który musi być odnotowany w protokole. Jeżeli byłaby to powtórna prośba nieuzasadniona, należałoby nałożyć na zespół sankcję za opóźnianie. /15.11.2, 16.1.1/</p>
<p>4.18 Jeżeli sekretarz zrobi błąd i uruchomi sygnalizator przez pomyłkę (po gwizdku na zagrywkę, zawodnik nie wszedł do strefy zmian), to czy należy zespołowi przypisać prośbę nieuzasadnioną?</p>	<p>Decyzja: Skoro to sekretarz popełnił błąd, to nie powinno się tej sytuacji uznawać ani jako za prośbę nieuzasadnioną, ani jako opóźnianie gry. /15.10.3a; 15.10.3c/</p>
<p>4.19 Zawodnik niewpisany do protokołu zawodów znalazł się na boisku. Jak mają postąpić sędziowie?</p>	<p>Decyzja: Trener i kapitan zespołu mają obowiązek sprawdzić czy wszyscy zawodnicy są wpisani do protokołu zawodów i potwierdzają ten fakt podpisem w protokole przed meczem. Nieuprawniony zawodnik biorący udział w grze musi być usunięty z boiska od razu, gdy to zostanie zauważone, a jego miejsce musi zająć zawodnik uprawniony do gry. Wszystkie punkty zdobyte przez zespół w czasie, gdy na boisku znajdował się nieuprawniony zawodnik muszą być anulowane. Przeciwnik zdobywa punkt i kolejną zagrywkę. Jeżeli błąd zostanie zauważony po zakończonym secie, set powinien być przegrany przez zespół mający nieuprawnionego zawodnika. Jeżeli nastąpi to po zakończonym meczu, cały mecz powinien być przegrany przez tę drużynę. /4.1.3, 4.2.2, 5.1.1, 5.2.2, 7.3.5.4, 15.9.2/</p>

<p>4.20 Podczas przerwy w grze zespół przyjmujący A poprosił o zmianę zawodników. Podczas tej samej przerwy w grze zespół B otrzymał karę, która spowodowała w zespole A rotację o jedną pozycję. Po tym zdarzeniu drużyna A poprosiła o nową zmianę. Czy zespół ma takie prawo?</p>	<p>Decyzja: Tak, ponieważ pomiędzy dwiema prośbami o zmianę zawodników miała miejsce wymiana zakończona (jak zostało to określone w Przepisach gry).</p> <p style="text-align: right;">/15.2.2/</p>
---	--

<p>4.21 Na kartce z ustawieniem początkowym sędzia II zauważył wpisany numer zawodnika Libero. Poprosił więc trenera, aby poprawił kartkę i poinformował o tej korekcie sekretarza. Następnie rozpoczęto mecz. Czy taka procedura była prawidłowa?</p>	<p>Decyzja: W tym wypadku sędzia II powinien poprosić trenera o nową, prawidłowo wypisaną kartkę z ustawieniem, która może się różnić od kartki pierwotnej tylko w pozycji, gdzie nieprawidłowo wpisany był numer Libero). Po sprawdzeniu ustawienia na boisku zgodnie z nową poprawioną kartką z ustawieniem, sędzia II daje zgodę Libero do wejścia na boisko.</p> <p style="text-align: right;">/7.3.5.2/</p>
---	---

<p>4.22 WIDEO Zespół poprosił o zmianę zawodników, która nie została przyznana z uwagi na złą tabliczkę do zmian. Sytuacja ta spowodowała udzielenie kary za opóźnianie gry, ponieważ zespół wcześniej otrzymał już upomnienie. Czy zespół może dokonać kolejnej zmiany zawodników?</p>	<p>Decyzja: Tak. Kary uznawane są obecnie jako wymiana zakończona, w tym wypadku prośba o zmianę zawodników może zostać zaakceptowana.</p> <p style="text-align: right;">/6.1.3, 15- 15.2.1, 15.11.1.3/</p>
--	--

<p>4.22.1 WIDEO Zespół chciał dokonać podwójnej zmiany. Jeden zawodnik wszedł do strefy zmian gotowy do gry, podczas gdy drugi zawodnik wciąż szukał tabliczki do zmian. Przed zakończeniem czynności administracyjnych dotyczących pierwszej zmiany, zawodnik był już gotowy w strefie zmian. Czy prawidłowa była procedura sędziów zezwalająca na obie zmiany bez interwencji z ich strony?</p>	<p>Decyzja: Tak. Sędziowie prawidłowo zastosowali nowe podejście do wielokrotnych zmian. Jeśli nie ma rzeczywistego opóźnienia, sędziowie powinni być elastyczni.</p> <p style="text-align: right;">/Wytyczne i instrukcje sędziowania/</p>
--	--

<p>4.22.2. WIDEO Zawodnik rezerwowy, ubrany w koszulkę do rozgrzewki, wszedł do strefy zmian z tabliczką do zmian. Podczas zmiany przy linii bocznej, zawodnik zauważył to, więc ściągnął koszulkę i dał ją graczowi opuszczającemu boisko. Czy jest to dozwolona procedura podczas zmiany zawodników?</p>	<p>Decyzja: Nie. Zawodnik rezerwowy powinien być przygotowany do gry w momencie prośby o zmianę. Zawodnik ubrany w koszulkę do rozgrzewki nie może być uznany za gotowego do gry, zatem prośba o zmianę powinna być odrzucona i przyznana sankcja za opóźnianie gry.</p> <p style="text-align: right;">/15.10.3a, 15.10.3b/</p>
---	--

PRZERWY NA ODPOCZYNEK I PRZERWY TECHNICZNE (O ILE MAJĄ ZASTOSOWANIE)

<p>4.23 Nieprawidłowy zawodnik w zespole B wykonał zagrywkę. Ten błąd został zauważony po jakimś czasie, pod koniec kolejnej przerwy technicznej. Sędziowie podjęli właściwe działania (odebranie punktów zdobytych przez zespół B w błędzie rotacji, korekta ustawienia, zagrywka i punkt dla zespołu A). Czy kiedy prowadzący w sieci zespół ponownie zdobędzie punkt, przy którym powinna mieć miejsce kolejna przerwa techniczna, sędziowie powinni ją zarządzić?</p>	<p>Decyzja: Nie, przerwa techniczna może być zarządzana tylko raz w pierwszych czterech setach, gdy zespół prowadzący zdobywa ósmy oraz szesnasty punkt.</p> <p style="text-align: right;">/15.4.1/</p>
--	--

<p>4.24 Co ma pierwszeństwo: automatycznie ogłaszana przerwa techniczna, czy prośba trenera o przerwę dla odpoczynku?</p>	<p>Decyzja: Przerwa techniczna musi być zarządzana przed regulaminowymi przerwami w grze. Jeżeli po przerwie technicznej trener chce również mieć przyznaną przerwę dla odpoczynku, powinien poprosić o nią jeszcze raz.</p> <p style="text-align: right;">/15.4.2/</p>
--	--

PROŚBY NIEUZASADNIONE

<p>4.25 WIDEO Czy zespół może prosić o zmianę zawodników przed przerwą dla odpoczynku oraz jeszcze raz po tej przerwie, obie w ciągu jednej przerwy w grze?</p>	<p>Decyzja: Nie – o ile dozwolone są dwie prośby o przerwę dla odpoczynku w ciągu jednej przerwy w grze, o tyle niedozwolone jest zgłaszanie dwóch kolejnych próśb o zmianę zawodników, a druga taka prośba powinna zostać uznana jako prośba nieuzasadniona.</p> <p>/15.3.1, 15.3.2, 15.10.3a, 15.11.1.3, 25.2.2.6/</p>
<p>4.26 WIDEO Trener poprosił o trzecią przerwę dla odpoczynku w secie, która została przyznana przez sędziego II. Sekretarz zorientował się, że jest to trzecia przerwa tego zespołu i poinformował o tym sędziego II. Jak powinni postąpić w tej sytuacji sędziowie?</p>	<p>Decyzja: Zazwyczaj taka prośba trenera to prośba nieuzasadniona, ale w tym wypadku doszło do opóźnienia gry. Należy natychmiast odrzucić prośbę lub natychmiast ją anulować. Zawodnicy wracają na boisko. Grający kapitan winien zostać poinformowany o fakcie opóźnienia gry i na zespół należy nałożyć sankcję za opóźnianie.</p> <p>/15.11.1.4, 16.1.5, 25.2.2.6/</p>
<p>4.27 Czy możliwa jest prośba nieuzasadniona po tym jak zespół otrzymał już upomnienie lub karę za opóźnienie gry?</p>	<p>Decyzja: Tak. Chociaż jest to sytuacja nietypowa, po opóźnieniu gry może wystąpić prośba nieuzasadniona – nie jest to kumulacja opóźniania gry! Przepis dotyczący próśb nieuzasadnionych oraz przepis dotyczący opóźniania gry dokładnie precyzują, do której kategorii należy zakwalifikować daną sytuację. Tym samym pomimo że zespół dopuścił się już opóźniania gry, niektóre sytuacje są jedynie prośbami nieuzasadnionymi i nie należy ich łączyć z wcześniejszym opóźnieniem gry.</p> <p>/15.5, 16.1/</p>
<p>4.27.1 Czy dozwolona jest prośba o przerwę na odpoczynek lub zmianę zawodników, gdy prośba o przerwę została już odrzucona i sankcjonowana upomnieniem za opóźnianie?</p>	<p>Decyzja: Nie. Zgodnie z nowym podejściem, w takiej sytuacji zespół musi poczekać do końca następnej wymiany zakończonej, aby zgłosić następną prośbę o przerwę (z wyjątkiem zmiany z powodu kontuzji / choroby). Jeżeli zespół wciąż zgłasza prośbę o przerwę, nie powinno być to uznawane jako prośba nieuzasadniona, wystarczy przypomnieć zespołowi o tym przepisie.</p> <p>/Wytyczne i instrukcje sędziowania/</p>

KONTUZJE

<p>4.28 WIDEO Czy zawodnik może grać z krwawiącym nosem?</p>	<p>Decyzja: Sędziowie muszą postępować roztropnie w przypadkach kontuzji powodujących krwawienie. Jeżeli natychmiastowa pomoc medyczna nie jest w stanie powstrzymać krwawienia, zawodnik kontuzjowany musi zostać zmieniony do czasu, kiedy krwawienie zostanie zatrzymane, a krew usunięta z ubrania zawodnika. Należy dać zawodnikowi rezerwowemu czas na zdjęcie dresu w celu wejścia na boisko. Niedopuszczalne jest, aby sędzia I w tym przypadku nakładał sankcję za opróżnianie gry lub prosił zespół o regulaminową przerwę w grze.</p> <p>/4.4, 15.5, 15.10.2, 15.10.3a, 17.1.1/</p>
---	---

<p>4.29 WIDEO Podczas akcji w grze obronnej Libero uległ kontuzji ręki. Po udzieleniu krótkiej pomocy medycznej zawodnik zadeklarował, że może grać dalej. Sędzia zezwolił zawodnikowi na kontynuację gry. Czy postępowanie sędziego I w tej sytuacji było właściwe?</p>	<p>Decyzja: Tak, decyzja sędziego I była prawidłowa. Dla bezpieczeństwa zawodnika, sędzia powinien natychmiast przerwać grę i zezwolić lekarzowi lub/i służbie medycznej na wejście na boisko. Jeżeli kontuzja wydaje się być poważną, zawodnik powinien opuścić boisko przynajmniej na jedną wymianę. Zasadniczo sędzia powinien dać zawodnikowi i/lub lekarzowi drużyny czas wystarczający na określenie, czy i na ile kontuzja jest poważna, czy należy dokonać zmiany kontuzjowanego zawodnika.</p> <p style="text-align: right;">/15.7, 17.1.2/</p>
<p>4.30 WIDEO W wyniku przypadkowego uderzenia w momencie dokonywania zmiany zawodnik, który wchodził na boisko, zaczął krwawić z nosa. Jak należy postąpić?</p>	<p>Decyzja: Przede wszystkim sędziowie powinni zapewnić pomoc medyczną. Jeśli jest to konieczne należy przerwać grę. Jeżeli nie można powstrzymać krwawienia, musi zostać dokonana zmiana zawodników (nawet, jeśli to druga zmiana w tej samej przerwie w grze). Jeżeli zmiana regulaminowa nie będzie możliwa, przeprowadza się zmianę narzuconą.</p> <p style="text-align: right;">/15.11.1.3/</p>
<p>4.31 Kapitan zespołu doznał kontuzji przed rozpoczęciem meczu. Jak należy postąpić?</p>	<p>Decyzja: Procedura uzależniona jest od tego, jaki był moment kontuzji. Ogólna reguła zapisana jest w Przepisie 4.1.3: po podpisaniu protokołu zawodów przez kapitanów i trenerów tzn. po losowaniu, lista zawodników w protokole nie może być zmieniana (z wyjątkiem sytuacji, gdy jedyny Libero dozna kontuzji, a trener chce redesygnować jako Libero kapitana zespołu). W oparciu o tę regułę: jeżeli kontuzja kapitana ma miejsce przed losowaniem i nie może on grać, trener zespołu powinien wyznaczyć nowego kapitana zespołu, umieszczając naszywkę pod numerem na jego koszulce oraz oznaczając w kółko jego numer na liście zawodników w protokole zawodów. Nowo wyznaczony kapitan zespołu przejmuje wszystkie prawa i obowiązki (m.in. będzie reprezentował zespół w czasie losowania). Jeżeli jednak kontuzja ma miejsce po losowaniu, trener nie ma prawa wskazać nowego kapitana zespołu. Jednak trener powinien wskazać „głównego grającego kapitana”, który przejmuje obowiązki i prawa kapitana zespołu i podpisze protokół zawodów po meczu. W obu przypadkach fakt kontuzji należy opisać w protokole zawodów.</p> <p style="text-align: right;">/4.1.3, 5.1, 5.2.1, 5.2.2, 19.4.2.5, 25.2.2.7/</p>
<p>4.32 Po przeprowadzeniu zmiany zawodników w zespole A, wymiana została przerwana z uwagi na kontuzję zawodnika w zespole A; zawodnik nie mógł kontynuować gry. Czy możliwe jest dokonanie zmiany kontuzjowanego zawodnika pomimo że nie było wymiany zakończonej pomiędzy prośbami o zmianę zawodników?</p>	<p>Decyzja: Tak, jest to możliwe. Pomimo, że prośba o drugą zmianę bez zakończonej wymiany pomiędzy nimi jest prośbą nieuzasadnioną, to w sytuacji „siły wyższej” jaka ma tu miejsce, możliwe jest dokonanie zmiany zawodnika, który uległ kontuzji na boisku.</p> <p style="text-align: right;">/15.11.1.3/</p>
<p>4.33 WIDEO Jaka jest właściwa procedura, gdy kontuzjowany zawodnik nie jest w stanie dokonać zmiany w strefie zmian (np. zostaje zniesiony z boiska)?</p>	<p>Decyzja: Aby zmiana była czytelna dla wszystkich, zawodnik zmieniający powinien wejść do strefy zmian z tabliczką do zmian z numerem zawodnika kontuzjowanego. Sędzia II powinien otrzymać tabliczkę do zmian i zwrócić ją drużynie.</p> <p style="text-align: right;">/15.10.1, 17.1.1/</p>

OPÓŹNIENIA GRY

<p>4.34 Przed rozpoczęciem trzeciego seta sędzia I gwizdkiem nakazał zespołom, aby weszły na boisko. Jeden z zespołów ociągał się z wejściem na boisko, za co sędzia sankcjonował go upomnieniem za opóźnianie gry. Następnie zespół wszedł na boisko. Czy była to właściwa decyzja sędziego I?</p>	<p>Decyzja: Tak, była to słuszna decyzja sędziego I. Zespoły muszą być gotowe na wezwanie do wejścia na boisko. Jeżeli zespół nie odpowiada na wezwania sędziego, sędzia I powinien przyznać upomnienie za opóźnianie gry. Jeżeli zespół nadal nie odpowiada na wezwania sędziego, sędzia powinien ukarać zespół karą za opóźnianie gry. Jeżeli było to dalej nieskuteczne, należałoby uznać zespół za odmawiający gry. W tym przypadku zespół przegrywa spotkanie walkowerem z wynikiem 0:3 0:25, 0:25, 0:25). Podobna procedura powinna być zastosowana, jeżeli zespół opóźnia wejście na boisko po przerwie dla odpoczynku. /6.4.1, 16.1/</p>
<p>4.35 Czy zespół powinien być sankcjonowany za opóźnianie gry, jeżeli zbiera się na środku boiska?</p>	<p>Decyzja: Sędzia I nie ma obowiązku dawać zespołowi więcej czasu między wymianami, niż potrzebne do zajęcia właściwych pozycji na boisku. Jednakże sędzia musi zezwalać na okazywanie radości czy wzajemne mobilizowanie się zawodników, ale nie może to powodować opóźniania gry. Sędzia I powinien ponaglić zespół do zajęcia swoich pozycji. Jeśli sędzia uzna, że zachowanie zawodników jest elementem taktyki zespołu polegającej na konsekwentnym spowolnieniu gry, zespół powinien zostać sankcjonowany za opóźnianie gry. /16.1.2, 16.1.5/</p>
<p>4.36 Zawodnik odmówił gry z powodu mokrej plamy na boisku pozostawionej przez innego gracza zespołu w poprzedniej akcji obronnej. Jaka powinna być prawidłowa reakcja sędziego I?</p>	<p>Decyzja: Sędzia I jest odpowiedzialny za podejmowanie decyzji odnośnie próśb zawodników o wytarcie podłogi, jeśli zawodnicy celowo opóźniają grę i jeśli to konieczne, to należy nałożyć sankcję za opóźnianie gry. Plamę powinni wytrzeć „szybcy moppersi”. Zawodnicy również mogą używać swoich własnych, małych ręczników do wytarcia podłogi. Sędzia I, jeśli uzna to za konieczne, może również zezwolić na dodatkowe wytarcie podłogi przez moppersów. Sędzia I decyduje o przebiegu meczu i do niego należy ostateczna decyzja, o ile na zawodach nie ma Delegata Technicznego. Ostatecznie, jeżeli zespół odmawia gry, sędzia może również ukarać zespół albo za opóźnianie gry, albo walkowerem. /1.5, 5.1.2.2, 6.4.1, 16.2/</p>
<p>4.37 Podczas przerwy pomiędzy dwoma setami, cały zespół udał się do szatni i powrócił na boisko po 5 minutach. Sędzia I ukarał go sankcją za opóźnianie gry i mecz był kontynuowany. Jaka powinna być prawidłowa reakcja sędziów w takiej sytuacji? Czy była to odpowiednia reakcja sędziego?</p>	<p>Decyzja: Po pierwsze, zespołowi nie wolno opuszczać pola gry bez zgody sędziów. Niemniej, po 2,5 minuty sędzia II powinien pójść do szatni zespołu i przypomnieć, aby drużyna powróciła na boisko (w przeciwnym razie może zostać uznane za odmowę dalszej gry). Po powrocie na boisko sędzia I powinien nałożyć sankcję za opóźnianie gry. /4.2, 6.4.1, 6.4.2, 18.1/</p>
<p>ZEWNĘTRZNE ZDARZENIE WPŁYWAJĄCE NA GRĘ</p>	
<p>4.38 Jaka powinna być prawidłowa reakcja sędziego I na przerwanie meczu przez widzów?</p>	<p>Decyzja: Sędzia I powinien wstrzymać grę, a organizatorzy albo Komisja Techniczna powinna podjąć kroki w celu przywrócenia porządku. Przerwa tego rodzaju powinna być odnotowana w protokole zawodów. /17.2, 17.3/</p>

<p>4.39 WIDEO Po odbiciu przez zespół w wolnej strefie za linią końcową, piłka dotknęła ramienia kamery, która znajdowała się w wolnej przestrzeni. Sędziowie powinni przerwać grę. Jak sędzia I powinien zakwalifikować to zdarzenie – jako „piłkę autową” czy też jako „zewnątrzne zdarzenie wpływające na grę”?</p>	<p>Decyzja: W obrębie pola gry to zawodnicy mają priorytet do gry. Jeśli piłka dotknie ciała obcego lub osobę wpływającą na grę spoza pola gry, np. ramię kamery lub dziennikarza łąpiącego piłkę, powinno być to zakwalifikowane jako „zewnątrzne zdarzenie wpływające na grę” a wymiana powinna zostać powtórzona. Na filmie zawodnik Libero miał możliwość grania piłką i kontynuowania wymiany, ale uniemożliwiło mu to ramię kamery. Powinno być to uznane jako „zewnątrzne zdarzenie wpływające na grę” a wymiana powinna zostać powtórzona. Gdyby piłka zmierzała w kierunku kibiców i nie byłoby żadnego zawodnika zdolnego do odbicia tej piłki, sędzia nie powinien ocenić tego jako „zewnątrzne zdarzenie wpływające na grę”, ale jako „piłkę autową”. /17.2/</p>
---	---

<p>4.40 WIDEO Środkowy zawodnik atakujący podczas przygotowania do ataku stracił jeden but, który spadł w strefie ataku. Zaatakował piłkę, po czym drużyna przegrała wymianę. Po zakończeniu wymiany środkowy zawodnik atakujący poprosił o możliwość odzyskania buta. Sędziowie nie interweniowali ani w trakcie, ani po wymianie. Jak sędziowie powinni poprawnie zareagować w takiej sytuacji?</p>	<p>Decyzja: Główną zasadą jest bezpieczeństwo graczy. Jeżeli sędziowie ocenią, że but, będący częścią wyposażenia gracza, staje się przedmiotem niebezpiecznym, powinni przerwać grę. Oczywiście było to, że gracz nie zgubił buta celowo, więc prośba o jego odzyskanie nie może być traktowana jako opóźnienie gry. /17.2/</p>
--	---

<p>4.41 WIDEO Czy w przypadku, gdy zawodnik biegnący, w celu zagrania piłką, zderza się ze stanowiskiem sędziego, wymiana powinna zostać automatycznie przerwana i powtórzona?</p>	<p>Decyzja: Nie. Sędzia powinien ocenić, czy zderzenie ma wpływ na jego/jej aktywność. Jeżeli sędzia nie może kontynuować normalnie pracy, wymiana powinna być zatrzymana i powtórzona. Jeśli nie ma żadnego zakłócenia spowodowanego zderzeniem, należy pozwolić na kontynuowanie wymiany bez jakiegokolwiek przerywania gry. /17.2/</p>
---	--

<p>4.42 (nowy) WIDEO Podczas trwania gry, z powodu nieuważności podawacza piłek, druga piłka znalazła się na boisku. Żaden z sędziów nie zauważył tego zdarzenia. Po zakończonej wymianie, sędzia I zdecydował o powtórzeniu wymiany z powodu „zewnątrznego zdarzenia wpływającego na grę”. Czy decyzja sędziego I była prawidłowa?</p>	<p>Decyzja: Główną zasadą jest bezpieczeństwo zawodników. Z tego powodu, jeśli sędziowie zauważą, że druga piłka znajduje się na boisku lub toczy się w stronę boiska, powinni przerwać wymianę. Jeżeli druga piłka byłaby skierowana na boisko celowo przez członka zespołu, podejście powinno być takie samo, ale zachowanie tego zawodnika powinno być uznane jako działanie agresywne, prowadzące do jego dyskwalifikacji. /17.2/</p>
--	--

ROZDZIAŁ 5: ZAWODNIK LIBERO

<p>5.1 Czy Libero może dokonać zastąpienia bez zgody sędziego II, po sprawdzeniu ustawienia początkowego w jego zespole?</p>	<p>Decyzja: Tak. Zawodnik z ustawienia początkowego musi znajdować się na boisku, kiedy sprawdzane jest ustawienie. Jak tylko sędzia II skończy sprawdzanie ustawienia, Libero może dokonać zastąpienia z zawodnikiem linii obrony. Zespół nie musi rozpoczynać gry z Libero na boisku. /19.3.2.4, 19.3.2.8, 24.3.1/</p>
---	---

<p>5.2 Zespół wykorzystał wszystkie zmiany regulaminowe w secie. Jeden z grających zawodników został wykluczony. Libero w tym momencie siedział na ławce. Jak należy postąpić?</p>	<p>Decyzja: Zawodnik wykluczony lub zdyskwalifikowany musi być natychmiast zmieniony regulaminowo. Skoro zespół nie ma takiej możliwości, uznaje się go za zdekompletowany i przegrywa seta. Uwaga: w tej sytuacji nie ma możliwości skorzystania ze zmiany narzuconej. /6.4.3, 15.7, 15.8/</p>
---	--

<p>5.3 Czy Libero może wziąć udział w grze w wyniku zmiany za zawodnika kontuzjowanego?</p>	<p>Decyzja: Nie. Libero nie może uczestniczyć w zmianie zawodników ani regulaminowej ani narzuconej.</p> <p style="text-align: right;">/15.5, 15.7, 17/</p>
<p>5.4 Znajdujący się na boisku zawodnik Libero, który zastąpił zawodnika nr 5 ustawienia początkowego, został wykluczony z gry. Jakie powinno być dalsze postępowanie w tej sytuacji?</p>	<p>Decyzja: Jeżeli zespół posiada dwóch Libero, trener może zamienić natychmiast ukaranego zawodnika Libero na drugiego Libero lub zawodnika z nr 5. Jeżeli w drużynie jest tylko jeden Libero, zespół może wybrać alternatywnie: - powrót zawodnika nr 5 na boisko w miejsce Libero. W tym przypadku gra bez Libero do końca seta, - trener może wyznaczyć nowego Libero spośród zawodników nieznajdujących się na boisku w momencie ponownego wyznaczenia, a nowy Libero może natychmiast zastąpić wykluczonego Libero (który nie może już wówczas zagrać do końca meczu).</p> <p style="text-align: right;">/6.4.3, 19.1.1, 19.3.2, 19.3.2.8, 19.4/</p>
<p>5.5 WIDEO Czy zastąpienie Libero może mieć miejsce w tym samym czasie co zmiana zawodników?</p>	<p>Decyzja: Tak – ponieważ zastąpienie nie jest zmianą zawodników i vice versa.</p> <p style="text-align: right;">/15.3.2, 19.3.2, 19.3.2.8/</p>
<p>5.6 WIDEO Zawodnik Libero zastąpił zawodnika z ustawienia początkowego na pozycji 1 po gwizdku sędziego I na zagrywkę, ale przed jej wykonaniem przez zagrywającego. Jakie powinno być w tej sytuacji postępowanie sędziego I?</p>	<p>Decyzja: Jeżeli to był pierwszy taki przypadek w zespole w tym meczu, sędzia I nie powinien przerywać gry. Po zakończeniu wymiany powinien jednak zwrócić uwagę grającemu kapitanowi na niewłaściwe zastąpienie. Kolejne późne zastąpienie Libero spowoduje przerwanie wymiany i udzielenie sankcji za opóźnianie gry. Jednakże zastąpienie będzie dokonane. Jeżeli zastąpienie miałyby miejsce po wykonaniu zagrywki, sędzia powinien odgwizdać błąd ustawienia.</p> <p style="text-align: right;">/19.3.2.5/</p>
<p>5.7 Zespół dokonał nieregulaminowego zastąpienia Libero, co zostało zauważone przed wznowieniem gry. Jakie powinno być postępowanie w tej sytuacji?</p>	<p>Decyzja: Jeśli zostanie to zauważone, sędzia II z użyciem gwizdka wycofuje to zastąpienie. Nieregulaminowe zastąpienie będzie anulowane, a na zespół zostanie nałożona sankcja za opóźnianie gry. Jeśli zostanie to zauważone po tym jak gra została wznowiona, konsekwencje będą takie same jak dla zmiany nieregulaminowej.</p> <p style="text-align: right;">/19.3.2.1, 19.3.2.9, 23.2.3/</p>
<p>5.8 Podczas jednej z wymian, jedyny Libero w zespole (zastępujący zawodnika z nr 4), biegnąc w celu odbicia piłki doznał kontuzji mięśnia nogi i nie mógł kontynuować gry. Trener zdecydował, aby zawodnik nr 4 został wyznaczony jako nowy Libero. Czy jest to możliwe?</p>	<p>Decyzja: Tak, ale nie od razu ponieważ w chwili prośby o ponowne wyznaczenie Libero jest on wyłączony z tej możliwości. Jeżeli trener chce, aby zawodnik nr 4 został nowym Libero, to w pierwszej kolejności zawodnik nr 4 musi powrócić na boisko w miejsce kontuzjowanego Libero, a następnie zostać zmieniony regulaminowo. Później może wejść na boisko jako nowo wyznaczony Libero, ale dopiero po rozegraniu kolejnej wymiany zakończonej. Drugie zastąpienie w tej samej przerwie w grze nie jest możliwe.</p> <p style="text-align: right;">/19.1.3; 19.3.2.2; 19.3.2.8; 19.4.2/</p>

<p>5.9 Czy można jednocześnie być trenerem i zawodnikiem Libero?</p>	<p>Decyzja: Tak. Zgodnie z przepisami, zawodnik Libero nie może pełnić funkcji kapitana lub grającego kapitana. Nie jest natomiast zabronione, aby pełnił funkcję trenera zespołu albo udzielał rad zespołowi ze strefy, po której może się poruszać.</p> <p style="text-align: right;">/5.2.3.4/</p>
<p>5.10 W wyniku nieporozumienia obaj zawodnicy: Libero i zastępowany zawodnik, zeszli na moment z boiska (zastąpienie nie zostało jeszcze wpisane do protokołu kontroli Libero), ale szybko sami naprawili ten błąd. Czy powinno być to potraktowane jako zastąpienie?</p>	<p>Decyzja: Nie, nie powinno się tego traktować jako zastąpienia, ponieważ pomiędzy dwoma zastąpieniami zawodnika Libero musi być rozegrana przynajmniej jedna wymiana zakończona. Pomyłka w zespole była oczywista w tym wypadku i nie powinna zostać potraktowana jako błąd.</p> <p style="text-align: right;">/19.3.2.1, 19.3.2.2/</p>
<p>5.11 (nowy) Zespół zapomniał zastąpić Libero, kiedy ten dokonał rotacji do linii ataku na pozycję 4. Jakie powinno być postępowanie gry sędziowie zauważą błąd?</p>	<p>Decyzja: Jest niezgodne z przepisami, aby zawodnik Libero grał w linii ataku, dlatego powinien opuścić boisko przed wykonaniem rotacji na pozycję 4. Sędzia I powinien odpowiednio opóźnić sygnał na zagrywkę. Jeśli zespół w dalszym ciągu nie dokona prawidłowego zastąpienia, należy mu przypomnieć o tym obowiązku, dokonać zastąpienia Libero i nałożyć sankcję za opóźnianie gry.</p> <p style="text-align: right;">/15.9, 19.3.1.1, 26.2.2.1, 26.2.2.2/</p>
<p>5.12 Podczas oficjalnej rozgrzewki przed meczem, a po przekazaniu sekretarzowi kartki z ustawieniem, na której wpisany był kapitan zespołu, jedyny Libero drużyny doznał kontuzji. Czy kapitan zespołu może zostać nowym Libero i jaka powinna być zastosowana procedura?</p>	<p>Decyzja: Tak, może. Prawdą jest, że zawodnik Libero nie może pełnić funkcji kapitana zespołu lub grającego kapitana, jednak kapitan zespołu może zrzec się swojej funkcji, praw i obowiązków, aby zostać nowo wyznaczonym zawodnikiem Libero. W związku z tym, że kapitan został już wpisany na kartce z ustawieniem zespołu, należy wykonać poniższe czynności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. przed rozpoczęciem meczu kapitan zespołu powinien zostać zmieniony regulaminowo. 2. prośba trenera o wyznaczenie nowego kapitana zespołu, 3. ponowne wyznaczenie Libero, 4. sędzia prosi, aby nowo wyznaczony Libero zmienił swój strój na taki, w jakim występował kontuzjowany Libero lub założył kamizelkę dla Libero (element wyposażenia rezerwowego) 5. sekretarz: <ul style="list-style-type: none"> - koryguje w protokole zapis kapitana jako nowego lub ponownie wyznaczonego Libero (zastępującego podstawowego Libero) - odnotowuje nowego kapitana zespołu <p>Szczegóły dotyczące ponownego wyznaczenia Libero muszą zostać odnotowane w protokole w rubryce „uwagi”.</p> <p style="text-align: right;">/5; 19.2; 19.3.2.8, 19.4.2.5/</p>
<p>5.13 Libero zszedł z boiska w ramach zastąpienia i natychmiast na nie powrócił (bez rozegrania wymiany pomiędzy zastąpieniami). Czy jest to dozwolone?</p>	<p>Decyzja: Nie. To jest typowy przypadek nieregulaminowego zastąpienia Libero. W chwili drugiego zastąpienia sędzia II powinien je odrzucić, a sędzia I powinien nałożyć sankcję za opóźnianie gry. Na meczach, podczas których jest także asystent sekretarza, do jego obowiązków należy kontrola zastąpień Libero. W tym przypadku asystent sekretarza powinien uruchomić sygnalizator, sygnalizując popełnienie błędu.</p> <p style="text-align: right;">/19.3.2.9, 23.2.3/</p>

<p>5.14 Liberio został zastąpiony przez zawodnika ustawienia podstawowego. Po wykonaniu zagrywki inna piłka wpadła na boisko, a wymiana została przerwana. Przed gwizdkiem na rozpoczęcie powtórzonej wymiany, Liberio próbował zastąpić zawodnika z pozycji nr 6. Sędzia II nie dopuścił do tego. Czy reakcja sędziego II była prawidłowa?</p>	<p>Decyzja: Jest to typowy przypadek nieregularnego zastąpienia Liberio, ponieważ między dwoma zastąpieniami nie było rozegranej wymiany zakończonej. W momencie drugiego zastąpienia sędzia II powinien je odrzucić, a sędzia I powinien udzielić sankcji za opóźnianie gry.</p> <p style="text-align: right;">/19.3.2.1/</p>
<p>5.15 W trakcie meczu Liberio drużyny uległ kontuzji i sędzia II zezwolił na wejście na boisko lekarzowi i trenerowi, który chciał sprawdzić powagę tej kontuzji. Podjęto decyzję o zniesieniu Liberio z boiska i powrocie na jego miejsce zawodnika, którego wcześniej zastąpił. Gdy tylko Liberio znalazł się poza boiskiem, oświadczył, że czuje się dobrze i chce powrócić do gry. Sędziowie wyrazili na to zgodę i wznowili grę. Czy było to prawidłowe?</p>	<p>Decyzja: Nie, nie wolno było do tego dopuścić. Mimo faktu kontuzji, Liberio może brać udział w zastąpieniach. Ma on prawo uczestniczyć w meczu, aż do chwili, gdy zostanie zgłoszona jego niezdolność do gry (Przepis 19.4.2). Tak więc w tej sytuacji popełniono błąd, gdyż doszło do dwóch zastąpień bez rozegrania między nimi wymiany zakończonej.</p> <p>Jest to przypadek nieregularnego zastąpienia Liberio.</p> <p style="text-align: right;">/19.3.2.1, 19.3.2.8/</p>
<p>5.16 Liberio zespołu A doznał kontuzji ramienia, a w jego miejsce wyznaczono kolejnego zawodnika Liberio. Kontuzjowany Liberio siedział na ławce rezerwowych zespołu do końca meczu. Czy było to dozwolone?</p>	<p>Decyzja: Tak. Zawodnik mógł się poruszać, nie stwarzał utrudnienia czy zagrożenia dla siebie samego ani innych członków zespołu. Ten ostatni punkt jest bardzo istotny. Kontuzjowany zawodnik może siedzieć na ławce zespołu. Jeżeli jednak ma być poddawany jakimś zabiegom medycznym, powinny one mieć miejsce za ławką albo w jakimś bezpiecznym miejscu poza obszarem kontrolowanym przez komisję sędziowską.</p> <p style="text-align: right;">/diagram 1a i definicje, /19.3.2.8/</p>
<p>5.17 W jakim przypadku dwa zastąpienia Liberio mogą mieć miejsce w jednej przerwie w grze?</p>	<p>Decyzja: Istnieją dwa przypadki, w których dwa zastąpienia Liberio mogą mieć miejsce w tej samej przerwie w grze:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kiedy zostanie nałożona kara 2. kiedy po wejściu Liberio na boisko, wymiana zostanie przerwana w wyniku kontuzji grającego Liberio. <p style="text-align: right;">/19.3.2.1/</p>
<p>5.18 Grający Liberio poczuł się bardzo źle. Czy zespół może wyznaczyć nowego Liberio?</p>	<p>Decyzja: Jeżeli w składzie zespołu jest dwóch Liberio, w przypadku kontuzji lub choroby Grającego Liberio, może być on zmieniony przez drugiego Liberio. Jeżeli zespół ma tylko jednego Liberio lub drugi Liberio stanie się także niezdolny do gry, w miejsce chorego zawodnika może być wyznaczony nowy Liberio.</p> <p style="text-align: right;">/19.3.2.2, 19.3.2.8/</p>
<p>5.19 Sekretarz wpisał w protokole zawodów zawodnika Liberio z numerem 15 zamiast z numerem 5. Trener i kapitan podpisali protokół. Co należy w tej sytuacji zrobić?</p>	<p>Decyzja: Był to błąd administracyjny i nie powinien nieść konsekwencji dla drużyny. Sekretarz opisze korektę w rubryce „Uwagi”.</p> <p style="text-align: right;">/19.1.2/</p>
<p>5.20 W I secie meczu Liberio drużyny A występował w koszulce tego samego koloru i kroju, co pozostali zawodnicy. Przed rozpoczęciem kolejnego seta trener przeciwnika zaprotestował przeciwko tej sytuacji. Jaka jest prawidłowa reakcja?</p>	<p>Decyzja: W związku z tym, że nieprawidłowa koszulka nie miała wpływu na grę, rezultat I seta nie będzie korygowany i żadne sankcje nie będą udzielane zespołowi A. Jednakże zawodnik Liberio musi zmienić koszulkę.</p> <p style="text-align: right;">/19.2/</p>

<p>5.21 Dwóch zawodników próbowało zablokować atak przeciwników wyskakując przy siatce. Pomiędzy nimi był Libero, który także podskoczył, ale nie wysunął w żadnym momencie jakiegokolwiek części ciała powyżej górnej taśmy siatki. Niemniej jednak, sędzia II odgwizdał błąd próby bloku Libero. Czy była to właściwa decyzja?</p>	<p>Decyzja: Decyzja nie była prawidłowa, W związku z tym, że Libero nie miał w jakimkolwiek czasie żadnej części ciała powyżej górnej taśmy siatki, jego akcja nie może być uznana za próbę bloku.</p> <p style="text-align: right;">/14.1.1, 14.1.2, 14.1.3/</p>
<p>5.22 Libero zszedł z boiska w wyniku zastąpienia. Zawodnikowi zagrywającemu odgwizdano błąd opóźnienia wykonania zagrywki (8 sekund). Czy Libero może teraz uczestniczyć w kolejnym zastąpieniu?</p>	<p>Decyzja: Taką zagrywkę (błąd) należy uznać jako wymianę zakończoną. Zatem należy zezwolić Libero na takie zastąpienie.</p> <p style="text-align: right;">/6.1.3, 19.3.2.1, 19.3.2/</p>
<p>5.23 Trener zgłosił, że jedyny Libero w zespole jest niezdolny do gry i chciał wyznaczyć za niego nowego Libero. Kto może być ponownie wyznaczony na nowego Libero i w którym momencie?</p>	<p>Decyzja: Z wyjątkiem zastąpionego przez Libero zawodnika ustawienia początkowego, każdy zawodnik znajdujący się na ławce w momencie ponownego wyznaczenia może zostać nowym Libero. Podstawowy Libero nie może powrócić do gry do końca meczu. Jeżeli trener chce, aby zawodnik zastąpiony przez Libero został nowym Libero, musi najpierw dokonać jego zmiany regulaminowej. Jeśli grający Libero zostaje zgłoszony jako niezdolny do gry, musi zostać zmieniony przez zawodnika, którego zastępował na boisku, a nowy Libero ma prawo wejść na boisko dopiero po jednej zakończonej wymianie, ponieważ drugie zastąpienie byłoby nieregulaminowe.</p> <p style="text-align: right;">/19.3.2.8, 19.4.2.1, 19.4.2.4/</p>
<p>5.24 WIDEO Zespół miał zgłoszonych dwóch zawodników Libero – nr 11 i nr 16. Ten drugi ubrany był w koszulkę tego samego koloru i wzoru co podstawowi zawodnicy. Zespół zgłosił prośbę o zmianę zawodnika i zawodnik z nr 16 wszedł do strefy zmian by zmienić zawodnika znajdującego się na boisku. Sekretarz natychmiast zasygnalizował, że jest to prośba nieregulaminowa. W jaki sposób gra powinna być kontynuowana?</p>	<p>Decyzja: Zawodnik Libero nie ma prawa brać udziału ani w regulaminowej zmianie zawodnika ani w zmianie narzuconej. Dlatego prośba o zmianę powinna zostać uznana jako prośba o zmianę nieregulaminową. W związku z tym, że sytuacja ta została zauważona przed wznowieniem gry, prośba o zmianę powinna zostać odrzucona, a na zespół powinna zostać nałożona sankcja za opóźnianie gry. Zawodnik Libero musi zmienić swoją koszulkę. Sędziowie powinni dokładnie kontrolować drużyny i stroje, porównując zawodników i numery na koszulkach we właściwym czasie przed meczem, w celu uniknięcia takiej sytuacji.</p> <p style="text-align: right;">/19.3.2.8, 19.4.2.1, 19.4.2.4/</p>
<p>5.25 Zespół miał zgłoszonych dwóch zawodników Libero. Po zakończeniu drugiego seta trener zgłosił, że obaj zawodnicy Libero są niezdolni do gry i wyznaczył nowego zawodnika Libero, który miał ich zastąpić. Czy taka sytuacja jest dozwolona?</p>	<p>Decyzja: Tak, taka sytuacja jest dozwolona. Nie jest zabronione zgłoszenie w jednym czasie niezdolności do gry obu zawodników Libero. Żaden z podstawowych Libero nie może powrócić do gry w meczu po wyznaczeniu nowego Libero, ale mają oni prawo przebywać na ławce rezerwowych lub w polu rozgrzewki.</p> <p style="text-align: right;">/19.4.2.1, 19.4.2.2/</p>
<p>5.26 WIDEO Przy obronie nieudanego ataku zawodnika rozgrywającego zespołu B, piłka została odbita palcami jedną ręką nad głową przez zawodnika Libero zespołu A znajdującego się w strefie ataku, a następnie piłka została zaatakowana przez innego członka tego samego zespołu całkowicie ponad górną krawędź siatki. Jaka powinna być decyzja, czy akcja ta jest prawidłowa albo nieprawidłowa?</p>	<p>Decyzja: Bazując na Przepisach Gry, jeżeli zagranie Libero wynika z typowego, celowego rozegrania piłki palcami sposobem górnym, atak taki powinien zostać uznany za błąd. Jednakże, jeżeli Libero chroni swoje ciało/twarz odbijając piłkę bez znamion rozegrania piłki, taka akcja powinna zostać uznana jako prawidłowa.</p> <p style="text-align: right;">/13.3.6, 19.3.1.4/</p>

ROZDZIAŁ 6: ZACHOWANIE UCZESTNIKÓW ZAWODÓW

<p>6.1 Sędzia I upomniał zawodnika za niewłaściwe zachowanie stosując drugi etap prewencji, pokazując zawodnikowi żółtą kartkę, która odnotowana została w protokole zawodów. Czy była to właściwa decyzja sędziego?</p>	<p>Decyzja: Prawidłowa decyzja sędziego. Tego typu zachowanie musi być kontrolowane przez sędziego I. Upomnienie żółtą kartką jest zapisywane w protokole zawodów. Sędzia I może dać ustne upomnienie dla zespołu za pośrednictwem grającego kapitana, jeśli niewłaściwe zachowanie nie osiąga najniższej kategorii podlegającej sankcjom (pierwszy etap prewencji). Jednakże w zależności od oceny sytuacji, może od razu skorzystać z etapu drugiego poprzez pokazanie żółtej kartki zawodnikowi na boisku lub pozostałym członkom zespołu za pośrednictwem grającego kapitana. Sędzia może od razu nałożyć sankcję za niesportowe zachowanie, jeżeli jego zdaniem miało miejsce poważne niewłaściwe zachowanie. /21.1, 21.2/</p>
<p>6.2 Sędzia II zauważył umyślne szarpnięcie siatki przez zawodnika blokującego, które miało wyglądać jak błąd przeciwnika i odgwiżdżał błąd dotknięcia siatki przyznając punkt zespołowi atakującemu. Sędzia I upomniał zawodnika, który dotknął siatkę, żółtą kartką. Czy była to słuszna decyzja sędziów?</p>	<p>Decyzja: Decyzja sędziego I nie była prawidłowa. Rzeczywiście wymiana powinna być wygrana przez zespół atakujący ze względu na dotknięcie siatki, które miało wpływ na grę. Jednak za próbę wprowadzenia sędziego w błąd, sędzia I powinien dodatkowo ukarać blokującego karą za grubiańskie zachowanie. /21.2.1, 21.3/</p>
<p>6.3 Trener wstał z ławki po zakończeniu wymiany i wymachiwał rękoma w sposób, który sugerował duże niezadowolenie z decyzji sędziego. Czy takie zachowanie jest dopuszczalne?</p>	<p>Decyzja: Trener ma prawo wyrazić naturalne emocje. Jeżeli jednak jego reakcje będą przesadne, mogą być ocenione przez sędziego jako niewłaściwe zachowanie osiągające drugi etap prewencji, skutkujące żółtą kartką. Jeżeli sytuacja powtarzałaby się, sędzia powinien ukarać trenera czerwoną kartką za grubiańskie zachowanie. Gdyby to zachowanie miało miejsce podczas wymiany, kara powinna być nałożona po zakończonej wymianie, niezależnie od jej wyniku. /5.2, 21.1, 21.2, 21.3/</p>
<p>6.4 Pomiędzy setami zespół A został ukarany przez sędziego I czerwoną kartką. Zespół ten w następnym secie powinien zagrywać jako pierwszy. Co należy teraz zrobić?</p>	<p>Decyzja: Kary nałożone między setami nakładane są na początku następnego seta. Tak więc przed pierwszą zagrywką sędzia I powinien zasygnalizować karę dla zespołu A. Zespół przeciwny zdobywa punkt, wykonuje rotację i zagrywa. /21.5/</p> <p>Poniżej przedstawiono zasady postępowania w przypadku niewłaściwego zachowania pomiędzy setami, kary muszą zostać zapisane w protokole zawodów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. upomnienie dla zawodnika dowolnego zespołu zagrywającego (żółta kartka) 2. kara dla zawodnika zespołu zagrywającego. Zespół odbierający zdobywa punkt, wykonuje rotację i wykonuje zagrywkę 3. kara dla zawodnika zespołu odbierającego. Punkt dla zespołu zagrywającego. 4. kary dla obu zespołów, bez względu na ich kolejność. Oba zespoły otrzymują punkt (1:1) i każdy zespół wykonuje rotację. <p>Wynik ustala się dopiero po nałożeniu obu kar. Zatem w przypadku ukarania obu zespołów przy stanie 24:25, sędzia nie kończy seta po nałożeniu pierwszej kary przy stanie 24:26, ale gra jest wznawiana przy stanie 25:26.</p>

<p>6.5 WIDEO Po zakończeniu wymiany rozgrywający pociągnął za dolną część siatki. Czy takie zachowanie powinno być traktowane jako błąd?</p>	<p>Decyzja: Nie. Dotknięcie siatki miało miejsce po zakończeniu wymiany i nie może być traktowane jako błąd. Stosownie do przepisu 21.3 sędzia I ma prawo zastosować sankcję wobec zawodnika w zależności od stopnia przewinienia. Pociągnięcie za siatkę może być normalną emocjonalną reakcją niezadowolonego zawodnika i powinno być kontrolowane przez sędziów w ramach taktyki sędziowania. Pociągnięcie za siatkę może w niektórych przypadkach być zachowaniem grubiańskim np. w trakcie wymiany, mające na celu wprowadzić sędziów lub przeciwnika w błąd. Jednakże bazując na aktualnym podejściu, jeśli sędzia II zobaczy niesportowe zachowanie, gesty, słowa pomiędzy przeciwnikami, może interweniować i prosić o zmianę swojego zachowania i uspokojenie się.</p> <p style="text-align: right;">/21.2, 21.2.1, 21.3 Wytyczne i instrukcje sędziowania 24.7/</p>
<p>6.6 Zawodnik szedł do sędziego I, krzyczał oraz wymachiwał rękoma, także po upomnieniu. Jak należy ocenić takie zachowanie?</p>	<p>Decyzja: Takie zachowanie należy uznać za obraźliwe i skutkujące pokazaniem żółtej i czerwonej kartki trzymanyh razem.</p> <p style="text-align: right;">/21.1, 21.2, 21.3/</p>
<p>6.7 Zawodnik został wykluczony, pomimo że nie był wcześniej upominany. Jak należy traktować późniejsze niewłaściwe zachowanie niepodlegające sankcjom innego członka tego zespołu?</p>	<p>Decyzja: Sędzia I powinien próbować zapobiegać osiągnięciu przez zespół zachowania podlegającego sankcjom. Niemniej jednak w przypadku wczesnego wystąpienia oczywistego zachowania obraźliwego sędzia I musi wykluczyć zawodnika bez udzielania wcześniejszych sankcji. Sędzia I może zastosować później upomnienie wobec innego członka zespołu, po tym jak wcześniej wykluczył zawodnika – ale żółta kartka może być pokazana tylko raz, takie upomnienie nie może zostać udzielone ponownie żadnemu członkowi tego zespołu.</p> <p style="text-align: right;">/21/</p>
<p>6.8 Po zakończeniu meczu jeden z kapitanów zachował się wobec sędziego I w sposób niesportowy. Jakie powinno być prawidłowe postępowanie sędziego I w tej sytuacji?</p>	<p>Decyzja: Zawodnik musi zostać w jakiś sposób ukarany. Na zawodach FIVB uznaje się, że zawody nie zostały zakończone wraz z ostatnim gwizdkiem sędziego. Zachowanie kapitana musi zostać zgłoszone Komisji Technicznej i szczegółowo opisane w rubryce "Uwagi" w protokole zawodów. Komisja Kontrolna FIVB ma szereg możliwości dyscyplinarnych, łącznie z zawieszeniem zawodnika na kolejne mecze.</p>
<p>6.9 Zawodnik zastąpiony przez Libero siedział na ławce rezerwowych. Sędzia I nałożył na niego karę. Zawodnik nie zaprzestał niewłaściwego zachowania i bił brawo sędziemu. Sędzia I ukarał go wykluczeniem. Wykluczony zawodnik nadal nie zaprzestał swojego zachowania i został zdyskwalifikowany. Jaka jest właściwa procedura?</p>	<p>Decyzja: Wykluczony lub zdyskwalifikowany zawodnik powinien być natychmiast zmieniony regulaminowo. Procedura jest następująca: - Libero powinien opuścić boisko, a następnie - zawodnik rezerwowy wchodzi przez strefę zmian z właściwą tabliczką, daje ją sędziemu II, a sekretarz zapisuje zmianę regulaminową. Libero może powrócić na boisko po co najmniej jednej wymianie zakończonej.</p> <p style="text-align: right;">/6.4.3, 15.8/</p>

ROZDZIAŁ 7: SĘDZIOWIE I ICH OBOWIĄZKI

7.1 Sędzia II poprosił trenera, aby ten nie rozmawiał z sekretarzem i nie przeszkadzał mu w pracy. Czy sędzia II postąpił słusznie?	Decyzja: W duchu sztuki sędziowania, jeżeli nieformalna reakcja sędziego II może rozwiązać problem, to jest to dobre zachowanie. /23.3.2.2/
7.2 Czy zawodnik rezerwowy może siedzieć w polu rozgrzewki zamiast stać albo się rozciągać?	Decyzja: Tak. Zawodnicy nie są zobowiązani stać w polu rozgrzewki. Z drugiej strony nie mogą jednak siedzieć w polu rozgrzewki na ławkach, krzesłach, barierkach lub ściankach. /4.2.1; 4.2.3; 24.2.4; 24.2.5/
7.3 Czy trener może prosić sekretarza o informację dotyczącą liczby przerw dla odpoczynku wykorzystanych przez zespół przeciwny?	Decyzja: Sekretarz nie powinien odpowiadać trenerowi. Generalnie trenerzy nie są upoważnieni do zwracania się do sekretarza o jakiegokolwiek informacje. Jednakże, jeżeli na elektronicznej tablicy wyników nie jest wyświetlona liczba wykorzystanych przez zespół przerw dla odpoczynku, trenerzy mogą prosić sekretarza zawodów o tę informację, ale jedynie wobec własnego zespołu i w takim czasie, aby nie odwracać uwagi sekretarza od przebiegu spotkania i nie powodując opóźnienia gry. /25.2.2/
7.4 Czy kapitan zespołu może wpisać do protokołu zawodów oficjalny protest, jeżeli nie zgłosił takiego żądania sędziemu I w czasie trwania meczu?	Decyzja: Jeżeli kapitan zespołu nie zgłosił takiego żądania sędziemu I w żadnym momencie gry, nie ma prawa wnieść pisemnego protestu do protokołu zawodów. /5.1.2.1, 5.1.3.2, 23.2.4/
7.5 Czy decyzja sędziowska może zostać zmieniona po zakończeniu seta?	Decyzja: Tak. Aż do momentu rozpoczęcia następnego seta sędziowie mają prawo skorygować swoją decyzję, gdy tylko zorientują się, że popełnili błąd. Wynik w meczu zostanie skorygowany na właściwy.
7.6 Po tym, jak odrzucono jego prośbę o trzecią przerwę dla odpoczynku w secie, trener posłał przygotowanego do zmiany zawodnika do strefy zmian. Czy jest to dozwolone?	Decyzja: Zakładając, że nie było jeszcze gwizdka na zagrywkę, prośbę o zmianę zawodników należy uznać za właściwą – tylko prośba o trzecią przerwę była nieuzasadniona. Jednakże nieuzasadniona prośba o przerwę dla odpoczynku powinna zostać odnotowana w protokole zawodów. /15.1, 15.2.1, 15.11, 16.1, 16.2, 24.2.6, 24.2.7/
7.7 Podczas przerwy dla odpoczynku zawodnicy wraz z trenerem zespołu ustawili się w narożniku wolnej strefy, w okolicy pola rozgrzewki. Czy jest to dozwolone?	Decyzja: Podczas przerw dla odpoczynku, zawodnicy muszą „zejść z boiska w wolną strefę w pobliże swojej ławki”, a sędzia II powinien zwrócić im uwagę, aby to zrobili. /15.4.4/
7.8 Asystent trenera podszedł do linii bocznej próbując pomóc zawodnikom odnaleźć mokrą plamę. Sędzia I przywołał grającego kapitana i poprosił, aby asystent trenera wrócił na ławkę. Czy było to właściwe postępowanie sędziego?	Decyzja: Decyzja Sędziego I była prawidłowa. Asystent trenera może siedzieć na ławce, ale nie może interweniować w trakcie meczu. Tylko trener może poruszać się wzdłuż linii bocznej boiska. /5.2.3.4, 5.3.1/

<p>7.9 Po zakończeniu wymiany trener zapytał sędziego II, czy właściwy zawodnik w jego drużynie jest na zagrywce. Sędzia II sprawdził wraz z sekretarzem ustawienie i odpowiedział, że jest to właściwy zawodnik jest na zagrywce. Sędzia I kontynuował mecz. Czy takie zachowanie sędziów było prawidłowe?</p>	<p>Decyzja: Działanie sędziów nie było prawidłowe. Jediną osobą uprawnioną do rozmowy z sędziami w trakcie trwania meczu jest grający kapitan. Trener nie jest upoważniony do zasięgania informacji u sędziego II. Sędzia I powinien przywołać grającego kapitana i za jego pośrednictwem zwrócić uwagę trenerowi, że nie ma on prawa prosić sędziów o jakiegokolwiek informacji.</p> <p style="text-align: right;">/5.1.2/</p>
--	--

<p>7.10 Po zakończeniu przerwy dla odpoczynku oba zespoły wróciły na boisko, za wyjątkiem jednego zawodnika, który wciąż pił wodę w pobliżu ławki rezerwowych. Sekretarz podniósł już ręce w górę jako sygnał, że jest gotowy do kontynuowania gry. Czy sędzia II ma prawo dać sygnał gotowości do kontynuowania gry do sędziego I?</p>	<p>Decyzja: Nie. Przed rozpoczęciem seta lub przy kontynuowaniu gry po zakończonej przerwie dla odpoczynku lub przerwie technicznej, obowiązkiem sędziego II jest sprawdzenie czy sekretarz zakończył sprawy administracyjne i czy zespoły znajdują się na boisku gotowe do gry. W związku z tym, jeżeli jakikolwiek zawodnik nie wszedł na boisko, po tym jak sędziowie wezwali do kontynuowania gry, sędzia II nie ma prawa pokazać sygnalizacji gotowości do kontynuowania gry. Po odpowiednim czasie sędzia I powinien uznać to zachowanie jako opóźnianie gry i nałożyć odpowiednią sankcję.</p> <p style="text-align: right;">/Wytyczne i instrukcje sędziowania, 24.7/</p>
--	--

<p>7.11 WIDEO Czy sędzia I jest uprawniony do odgwizdania błędu ustawienia w zespole odbierającym?</p>	<p>Decyzja: Zasadniczo obaj sędziowie mają swoje obowiązki. Niektóre z nich są przypisane do obu sędziów. Sędzia I ma prawo do zmiany decyzji któregośkolwiek z członków komisji sędziowskiej. Nie zaleca się jednak, aby sędzia I odgwizdywał błąd ustawienia, ponieważ należy on do obowiązków sędziego drugiego.</p> <p style="text-align: right;">/23.2.1/</p>
---	---

ROZDZIAŁ 8: SZCZEGÓLNE PRZYPADKI

<p>8.1 Zespół B celowo spowalniał tempo meczu. Jak w tej sytuacji powinien zachować się sędzia?</p>	<p>Decyzja: Sędzia powinien utrzymać stałe tempo rozgrywania meczu. Nie powinien pozwalać na wpływanie na to tempo, by nie przesłoniło to jakości widowiska i nie miało negatywnego wpływu na jakość gry któregośkolwiek z zespołów. To jest „sztuka dobrego sędziowania”.</p>
--	---

<p>8.2 Zawodnicze zespołu B wypadł z ubrania ręcznik do wycierania podłogi i upadł na boisko zespołu A. Jak mają postąpić sędziowie?</p>	<p>Decyzja: Jeżeli w ocenie sędziego I sytuacja była niebezpieczna, powinien przerwać natychmiast grę, a wymiana powinna być powtórzona. Jeżeli jednak wymiana jest już zakończona i upadający ręcznik nie ma wpływu na wynik, wymiana nie powinna być powtórzona.</p> <p style="text-align: right;">/17.2/</p>
---	--

<p>8.3 Mecz został wznowiony na innym boisku po tym, jak miała miejsce awaria oświetlenia. Jak należy rozstrzygnąć kwestię udziału we wznowianym trzecim secie wcześniej zdyskwalifikowanego zawodnika?</p>	<p>Decyzja: Przerwany set musi zostać anulowany i rozegrany od nowa z tymi samymi członkami zespołów i w tych samych ustawieniach początkowych z wyjątkiem zawodnika wykluczonego lub zdyskwalifikowanego. Inny zawodnik nieznajdujący się na kartce z ustawieniem początkowym musi zająć jego miejsce. Ponadto wszystkie inne sankcje nałożone i zapisane w protokole zawodów do momentu, kiedy zgasło światło, obowiązują w nowym secie.</p> <p style="text-align: right;">/17.3.2.2/</p>
--	--

<p>8.4 WIDEO Zawodnik mijając słupek, chcąc odzyskać poza antenką piłkę w pierwszym odbiciu chwycił słupek sędziego i gwałtownie skręcił, aby odbić piłkę. Czy był to przypadek korzystania z pomocy?</p>	<p>Decyzja: Nie. Aby uznać zagranie za prawidłowe, należy ocenić moment gry piłką – to decydujący moment. Jeżeli zawodnik nie dotyka słupka w momencie odbicia piłki, nie popełnia błędu odbicia z pomocą. Jest to prawidłowe i atrakcyjne zagranie.</p> <p style="text-align: right;">/9.1.3/</p>
<p>8.5 WIDEO Po tym jak w zespole dokonano zmiany zawodników, sędzia I zdał sobie sprawę, że punkt powinien zostać przyznany drugiej drużynie i nakazał powtórzenie wymiany. W tej sytuacji trener poprosił o wycofanie dokonanej zmiany. Czy jest to dozwolone?</p>	<p>Decyzja: Skoro to sędzia I zmienił swą decyzję, na bazie której zespół dokonał zmiany, zgodnie z duchem gry, prośba trenera powinna zostać zaakceptowana. Zespołowi nie zostanie przypisana żadna zmiana.</p>
<p>8.6 (nowy) WIDEO Po słabym przyjęciu zagrywki przez zespół A, piłka została skierowana nad antenką w stronę przeciwnika. Zawodnik pobiegł w celu zagrania piłką. W momencie uderzenia, piłka znajdowała się już nad stolikiem sekretarza po stronie przeciwnika. Czy było to prawidłowe zagranie?</p>	<p>Decyzja: Tak. Zgodnie z nową interpretacją, piłka może być odbita znad stolika sekretarza po stronie przeciwnika. Jednakże takie zagranie nie jest dozwolone spoza wolnej strony np. nad ławką przeciwnika.</p>

ROZDZIAŁ 9: ROZSZERZONE PRZYPADKI

Wszystkie powyższe przypadki zostały przedstawione w zwartej, łatwej do interpretacji formie, by były łatwiej dostępne dla szerokiej publiczności. Z kolei poniżej przedstawiono rozszerzoną wersję wybranych przypadków, by zachęcić do pogłębionej analizy zdarzeń, które miały miejsce w praktyce.

<p>9.1 WIDEO</p> <p>Po niedokładnym przyjęciu zagrywki piłka przekroczyłaby przestrzeń przejścia, o ile nie byłaby dotknięta przez innego zawodnika tej drużyny. Rozgrywający tego zespołu miał szansę jeszcze odbić piłkę. Jednak piłka została wcześniej zablokowana z przełożeniem rąk przez przeciwnika. Sędzia I odgwizdał błąd bloku. Czy była to prawidłowa decyzja sędziego I?</p>	<p>Decyzja:</p> <p>Decyzja sędziego I była poprawna. Blok był nieprawidłowy. Blokujący nie mogą dotykać piłki po drugiej stronie siatki, aż do momentu, gdy atak nie zostanie wykonany, z wyjątkiem sytuacji, gdy w ocenie sędziego I zespół atakujący nie ma możliwości ani chęci do dalszej gry piłką.</p> <p style="text-align: right;">/14.3/</p>
<p>9.2</p> <p>Podczas meczu zawodnik zespołu A skierował piłkę ponad siatką na stronę zespołu przeciwnego, gdzie wyskakując ze strefy ataku zawodnik linii obrony sięgał ją powyżej górnej taśmy siatki. Zawodnik atakujący z zespołu A dotknął piłkę znajdującą się poza płaszczyzną siatki oburącz jak w akcji bloku. Obaj zawodnicy dotknęli piłkę w tym samym momencie. Sędzia I odgwizdał błąd obustronny. Czy decyzja sędziego była prawidłowa?</p>	<p>Decyzja:</p> <p>Prawidłowa decyzja sędziego. Zagranie atakującego, nawet jeśli uderzył piłkę jak w akcji bloku, musi być uznane za atak, a nie blok. Blok to akcja mająca na celu uniemożliwienie przejścia piłki ze strony przeciwnika, a nie od własnego rozgrywającego. W związku z tym, że kontakt z piłką zawodnika atakującego miał miejsce w przestrzeni przeciwnika, to atak taki był nieprawidłowy. Zawodnik linii obrony blokował piłkę znajdującą się całkowicie powyżej górnej taśmy siatki i popełnił błąd. Skoro obaj zawodnicy popełnili błąd w tym samym momencie, to wymiana zakończyła się błędem obustronnym. Sędzia I musi bardzo uważnie obserwować takie skomplikowane sytuacje nad siatką. Gdyby atakujący A dotknął piłkę jako pierwszy, tylko on popełniłby błąd. Gdyby z kolei blokujący B dotknął piłki pierwszy, to on jedynie popełniłby błąd.</p> <p style="text-align: right;">/13.3.1, 14.1.1, 14.6.2/</p>
<p>9.3 WIDEO</p> <p>Zespół B zgłosił prośbę o zmianę zawodników – zawodnik rezerwowy wszedł do strefy zmian gotowy do gry z właściwą tabliczką, gdy sędzia I miał już wykonać sygnał na zagrywkę. Ani sekretarz, ani sędzia I nie zorientowali się, że zawodnik jest już przy linii bocznej. Sędzia II gestem ręki odesłał zawodnika z powrotem na ławkę zespołu. Sędzia I gwizdnał na zagrywkę i rozpoczął kolejną wymianę. Czy sędziowie zachowali się prawidłowo?</p>	<p>Decyzja:</p> <p>Sytuacja jest złożona. Chociaż zawodnik rezerwowy wszedł do strefy zmian w ostatniej chwili, to jednak zrobił to prawidłowo, przed sygnałem sędziego I na zagrywkę. Skoro tak, to zespół nie popełnił żadnego błędu i nie może ponosić z tego tytułu konsekwencji. Obowiązkiem sędziego I jest sprawdzić przed sygnałem na zagrywkę, czy żaden z zespołów nie zgłasza prośby regulaminowej. W tym wypadku sędzia nie wykazał należytej uwagi, zapominając o tym obowiązku. Także sekretarz nie wykonał prawidłowo swojego obowiązku, nie zauważając zawodnika w strefie zmian i nie uruchamiając sygnalizatora, by oznajmić prawidłową prośbę o zmianę. Sędzia II ma prawo gwizdnąć przyznając zmianę zawodników, gdy nie działa sygnalizator albo sekretarz nie zauważa prośby. Lepsza współpraca sędziego I lub odważniejsza postawa sędziego II pozwolą unikać takich sytuacji.</p>
<p>9.4</p> <p>Trener zespołu A chciał dokonać zmiany pod koniec seta. Zawodnik późno wszedł do strefy zmian. Sekretarz uruchomił sygnalizator, a gra została przerwana pomimo że sędzia I zagwizdał na wykonanie zagrywki. Sędzia I anulował wymianę, nie dopuścił do przeprowadzenia zmiany i nałożył na zespół upomnienie za opóźnianie gry. Zespół B poprosił o przerwę dla odpoczynku, a następnie o zmianę zawodników, która została tym razem przeprowadzona. Czy sędzia I prawidłowo zastosował przepisy?</p>	<p>Decyzja:</p> <p>Sędzia nieprawidłowo zastosował Przepisy gry. Jego pierwsze działanie poprzez odrzucenie zmiany i nałożenie upomnienia za opóźnianie gry było prawidłowe. Zgodnie z nową interpretacją, w takiej sytuacji, jeśli zespół nadal zgłasza prośbę, nie należy jej traktować jako prośby nieuzasadnionej, a jedynie należy przypomnieć o tym zespołowi.</p> <p style="text-align: right;">/15.3.1, 15.3.2, 15.10.3, 15.11.1.3, 16.1.1, 16.1.2, 25.2.2.6, Wytyczne i instrukcje sędziowania/</p>

<p>9.5 Środkowy bloku zespołu B miał zagrywać. Trener zdecydował zmienić go na zawodnika specjalizującego się w zagrywce, który po przegranej wymianie został zastąpiony przez Libero. Kiedy zawodnik Libero zgodnie z porządkiem rotacji miał wejść do linii ataku, do gry powrócił środkowy bloku. Po rozegraniu dwóch wymian drużyna A zorientowała się, że zastąpienie było nieprawidłowe, gdyż specjalista od zagrywki nie został regulaminowo zmieniony przez środkowego bloku. Zespół A oprotował tę sytuację. Sędzia I zezwolił zespołowi B na zmianę między specjalistą od zagrywki a środkowym bloku. Czy była to właściwa interpretacja przepisów?</p>	<p>Decyzja: Decyzja sędziego nie była prawidłowa. Jest to typowy przypadek nieregulaminowego zastąpienia Libero. Zespół B powinien zostać ukarany poprzez przyznanie punktu i zagrywki przeciwnikowi w związku z nieregulaminowym zastąpieniem Libero a anulowanie zdobytych punktów powinna zostać dokonane na postawie protokołu kontroli Libero (formularz R-6) Jeżeli możliwe jest ustalenie liczby zdobytych punktów, od kiedy zespół grał w nieprawidłowym ustawieniu, należy anulować je zespołowi B. Jeśli nie, to zespołowi B nie odejmuje się dodatkowych punktów. Aby środkowy bloku mógł w sposób prawidłowy powrócić na boisko, zespół B powinien poprosić o zmianę regulaminową za zawodnika specjalizującego się w zagrywce.</p> <p style="text-align: right;">/19.3.2.1, 23.2.3/</p>
---	--

<p>9.6 WIDEO Libero odbił piłkę w strefie ataku palcami sposobem górnym. Piłka poleciała nad siatkę, gdzie została uderzona przez atakującego z tego samego zespołu, a niemal w tym samym czasie przez blokującego przeciwnika. Co muszą w tej sytuacji uwzględnić sędziowie?</p>	<p>Decyzja: Libero wolno odbijać piłkę palcami sposobem górnym w strefie ataku. Libero ma też prawo kierować piłkę w tym odbiciu do przeciwnika. Błędem jest jednak wykonanie spełnionego ataku, uderzając znajdującą się całkowicie powyżej górnej krawędzi siatki piłkę, wystawioną palcami sposobem górnym przez Libero znajdującego się w swojej strefie ataku. Atak staje się spełniony w momencie, gdy piłka przekroczy całkowicie pionową płaszczyznę siatki lub zostanie dotknięta przez blok. W tej konkretnej sytuacji, są 3 możliwości:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. atakujący dotyka piłki pierwszy: zawodnik atakujący wykonuje spełniony atak uwzględniając powyższe warunki. Przeciwnik (zespół blokujący) serwuje następny; 2. atakujący i blokujący dotykają piłki jednocześnie: jeśli piłka znajdowała się nad siatką, każdy z zawodników ma prawo nią grać, zatem blokowanie w momencie ataku jest dozwolone. Z kolei atak stał się spełniony kiedy blokujący dotknął piłkę – to oznacza, że atak stał się błędny. Zespół blokujący zagrywa jako następny; 3. blokujący dotyka piłkę jako pierwszy: jest to blok na prawidłowym ataku wykonanym przez Libero, nie ma błędu. Kontakt piłki przez atakującego należy potraktować jako blok. Wymiana powinna być kontynuowana. <p style="text-align: right;">/19.3.1.4/</p>
---	---

<p>9.7 Trener zespołu B poprosił o przerwę dla odpoczynku, a sędzia II mu ją udzielił. Sędzia I nie usłyszał jednak gwizdka sędziego II i dał sygnał na zagrywkę wykonywaną przez zespół A. Wówczas sędzia II ponownie gwizdkiem udzielił przerwy dla odpoczynku. Sędzia I nie zrozumiał jednak decyzji sędziego II i upomniał zespół B za opóźnianie gry. Kilka wymian później zawodnik drużyny B opóźniał grę, za co sędzia I, zgodnie z gradacją kar, nałożył na zespół karę za opóźnianie i przyznał punkt dla zespołu A. Drużyna A zdobyła 24. punkt i w konsekwencji wygrała całe spotkanie. Po meczu zespół B gwałtownie protestował w związku z niesłusznie nałożonymi sankcjami za opóźnianie gry. Czy protest drużyny B był uzasadniony?</p>	<p>Decyzja: Protest zespołu B był uzasadniony. Sędzia nie powinien karać zespołu w sytuacji, kiedy do opóźnienia gry doszło w skutek nieporozumienia między sędziami. Tak więc nie powinien w pierwszym przypadku upominać za opóźnianie gry. Sędzia II powinien niezwłocznie wyjaśnić z sędzią I zaistniałą sytuację. Gdyby tak się stało, uniknęliby nieuzasadnionego sankcjonowania zespołu i protestu ze strony zespołu B.</p> <p style="text-align: right;">/5.1.2.1/</p>
--	--

<p>9.8</p> <p>W czasie trwania drugiego seta elektroniczna tablica wyników nie pracowała prawidłowo. Na tę sytuację natychmiast nerwowo zareagował trener zespołu A, który skrytykował pracę całej komisji sędziowskiej i Komisji Kontrolnej. W tych działaniach wspierał go kierownik jego ekipy, który opuścił swoje miejsce na trybunach i pojawił się przy stoliku Komisji Kontrolnej. Sędzia I wezwał grającego kapitana i wyjaśnił, że nakłada na trenera sankcję za grubiańskie zachowanie. Kapitan nie przekazał tej informacji trenerowi. W wyniku powstałego zamieszania, sędzia II nie zauważył nałożenia kary na trenera zespołu i nie została ona wpisana do protokołu zawodów.</p> <p>Wynik meczu został poprawiony, a gra kontynuowana bez jakiegokolwiek adnotacji w protokole zawodów o zaistniałej sytuacji. Jak należało postąpić?</p>	<p>Decyzja:</p> <p>Pierwszym, który popełnił błąd, był sekretarz. Drugim błędem była pomyłka operatora tablicy wyników. Kolejny błąd popełnił asystent sekretarza, który nie kontrolował, czy wynik w protokole i na tablicy wyników jest ten sam.</p> <p>Sędzia I za pośrednictwem sędziego II powinien dopilnować, aby nałożona na trenera kara została zapisana w protokole zawodów.</p> <p>Grający kapitan powinien przekazać trenerowi informację o nałożonej na niego karze, a jeśli tego nie uczynił, powinien zostać ukarany.</p> <p>Członkowie Komisji Kontrolnej nie powinni zezwolić szefowi ekipy na zbliżanie się do stolika Komisji. Przewodniczący Komisji Kontrolnej powinien przerwać mecz i po konsultacji z sędzią II oraz sekretarzem lub protokolantem elektronicznym (jeśli taki jest) podjąć decyzję co do kontynuowania meczu.</p> <p style="text-align: right;">/21, 52.2.2, 25.2.2.6, 25.2.2.7, 26.2.2.5/</p>
--	--

<p>9.9</p> <p>Zawodnik nr 1 był przygotowany do wykonania zagrywki. Grający kapitan poprosił o potwierdzenie, czy jest to właściwy zawodnik. Sekretarz poinformował, iż serwowującym powinien być zawodnik nr 6. Kapitan miał wątpliwości i twierdził, że powinien to być zawodnik nr 1. Nadal nie zgadzał się z uzyskaną odpowiedzią i chciał podejść do sędziego I, gdy ten gwizdnął na zagrywkę. W wyniku zamieszania zespołowi odgwiszono błąd 8 sekund na wykonanie zagrywki.</p> <p>Na podstawie protokołu zawodów stwierdzono, że trener dostarczył kartkę na ustawienie, w której zawodnik nr 6 był wpisany na dwóch różnych pozycjach. Powinien być wpisany zawodnik nr 1 i zawodnik nr 6. Zawodnik nr 1 powinien zagrywać, tak jak to sugerował kapitan. Jakie powinno być właściwe zastosowanie przepisów przez sędziego I?</p>	<p>Decyzja:</p> <p>Taką sytuację trzeba rozstrzygnąć w oparciu o zdrowy rozsądek. Zasadniczy błąd popełnił trener, niewłaściwie wypełniając kartkę z ustawieniem. Przeoczył to także sędzia II i sekretarz.</p> <p>Tak więc zespół nie powinien być ukarany za niewłaściwego zagrywającego i zawodnik nr 1 powinien zagrywać.</p> <p>Z drugiej strony błąd trenera spowodował opóźnienie gry i zespół powinien otrzymać sankcję za opóźnianie gry.</p> <p>Niezwłocznie po ujawnieniu i wyjaśnieniu sytuacji sędzia II powinien poprosić trenera o nową kartkę z ustawieniem a protokół powinien być skorygowany.</p>
---	---

<p>9.10 WIDEO</p> <p>Zawodnik z zespołu B zaatakował piłkę po tym jak sędzia I przerwał wymianę gwizdkiem. W wyniku mocnego ataku, piłka uderzyła w głowę zawodnika z zespołu A, który cieszył się ze zdobycia punktu przez jego zespół. Ta sytuacja sprowokowała zawodników zespołu A, którzy przeszli pod siatką na boisko przeciwnika chcąc uderzyć zawodnika nr 9 z zespołu B za to zachowanie. Powstało duże zamieszanie, w którym uczestniczyły wszystkie osoby zaangażowane w grę, w tym najwyższe władze, w celu przywrócenia porządku na boisku. Kiedy sytuacja się uspokoiła, sędzia I wezwał do swojego stanowiska zawodnika nr 19 z zespołu A i zdyskwalifikował go za pobicie przeciwnika (podczas całego zamieszania sędzia I widział tę sytuację). Następnie, sędzia I wezwał do swojego stanowiska zawodnika nr 9 z zespołu B i ukarał go za wykonanie przez niego ataku po gwizdku. Tylko takie sankcje zostały nałożone. Jak sędzia powinien zachować się w sytuacji kiedy cały zespół jest zaangażowany w pewien rodzaj „próby agresji”?</p>	<p>Decyzja:</p> <p>Sędzia I prawidłowo nałożył sankcje, zarówno pod względem przepisów, jak i sekwencji ich nakładania, kiedy oba zespoły zachowywały się niesportowo.</p> <p>Oczywistym jest, że zawodnik dokonujący fizycznej agresji na przeciwniku powinien zostać natychmiast zdyskwalifikowany. Jednakże zachowanie zawodnika atakującego piłkę w kierunku przeciwnika po gwizdku sędziego I powinno zostać ocenione jako grubiańskie zachowanie.</p> <p>W takiej sytuacji poważniejsza sankcja powinna zostać nałożona jako pierwsza, a potem następna. Jeśli obie sankcje są takie same w swojej wadze, jako pierwszy sankcjonowany jest zespół zagrywający.</p> <p style="text-align: right;">/21.2.1, 21.2.3/</p>
--	--

9.11 **WIDEO**

Zespół B poprosił o zmianę po gwizdku sędziego I na zagrywkę, ale prośba ta została prawidłowo odrzucona przez sędziego II. Gra nie została przerwana i rozpoczęto wymianę. Jednak sędzia II zamiast skupić się na grze, był zajęty sekretarzem, sprawdzając czy zdawał sobie sprawę z prośby nieuzasadnionej. Natychmiast po zakończeniu wymiany zespół B chciał ponownie dokonać zmiany, jednak sędzia II udał się do stolika sekretarza, aby skonsultować odnotowanie prośby nieuzasadnionej. W tym czasie zmiana została przeprowadzona bez jakiegokolwiek kontroli ze strony sędziów. Czy było to właściwe zachowanie ze strony sędziów?

Decyzja:

Nie. W takiej sytuacji, prośba nieuzasadniona musi zostać odnotowana jako pierwsza, następnie można dokonać zmiany kontrolowanej przez sędziego II. Sędzia II powinien zatrzymać wchodzącego zawodnika. Jeśli tego nie zrobił, powinien tego dokonać sędzia I. Po odrzuceniu zmiany, sędzia II powinien być przygotowany na to, że po zakończeniu wymiany może zostać ponowiona prośba i powinien znać prawidłową kolejność wykonywanych czynności

9.12 (nowy) **WIDEO**

Przed rozpoczęciem seta sędzia II sprawdził numery zawodników zespołu A na boisku, w stosunku do kartki z ustawieniem, jednak nie zauważył, że są oni ustawieni inaczej o kilka pozycji, niż widnieje to na kartce z ustawieniem. Na boisku byli prawidłowi zawodnicy, jednak ich ustawienie było niezgodne z kolejnością rotacji, określoną na kartce z ustawieniem. Mecz się rozpoczął od przyjęcia zagrywki w zespole A. Gdy zespół A zdobył prawo do zagrywki przy wyniku 1-0, jego pierwsza zagrywka była błędna, jednak w zespole A nie został zasygnalizowany przez sekretarza błędny zawodnik zagrywający. Kilka wymian później, przy wyniku 2-2, ponownie niewłaściwy zawodnik zespołu A wykonał zagrywkę, jednak tym razem błąd rotacji został natychmiast zasygnalizowany przez sekretarza. Co powinni zrobić sędziowie, żeby kontynuować set prawidłowo?

Decyzja:

Przed rozpoczęciem seta sędzia II musi sprawdzić nie tylko czy numery zawodników na boisku się zgadzają, ale także poprawność ich ustawienia na boisku. Kartka z ustawieniem przedstawia pozycje, na jakich zawodnicy powinni się znajdować przed rozpoczęciem seta. Gdy niewłaściwy zawodnik wykonuje zagrywkę, np. zostaje popełniony błąd rotacji, punkt i zagrywka przyznawane są przeciwnikowi, niezależnie jaki był wynik tej wymiany. Ustawienie jest korygowane mecz jest kontynuowany. Gdy błąd jest zauważony w trakcie trwania seta i można określić wynik, przy którym został popełniony, wszystkie punkty zdobyte przez zespół, od momentu wystąpienia błędu powinny zostać anulowane. W tym przypadku zostały popełnione 2 błędy rotacji w zespole A i było możliwe określenie wyniku, przy którym powstał pierwszy błąd (1-0). W związku z tym, tylko jeden punkt powinien być anulowany zespołowi A, a punkt i zagrywka przyznawane są przeciwnikowi. Mecz powinien być kontynuowany przy wyniku 1-3 i zagrywce dla zespołu B. Sędzia II jest zobowiązany do uważnego kontrolowania ustawienia zespołu A, aby uniknąć wystąpienia dalszych błędów rotacji.

/7.7.2, 24.3.1, 25.2.2.2/

9.13 (nowy) **WIDEO**

Po obronie przez zespół A piłka poleciała wysoko nad antenką i jej przewidywane miejsce upadku było w pobliżu linii. Trudno było jednoznacznie określić, czy piłka przeszła w przestrzeni przejścia czy też nad antenką. Zawodnik zespołu A przebiegał pod siatką w celu zagrania piłki. W międzyczasie zawodnik zespołu B był gotowy do zagrania tej piłki w pobliżu linii bocznej. Pomimo tego, że obaj zawodnicy prawie się zderzyli, zawodnik zespołu B zagrał piłkę i gra była kontynuowana. Jak należy określić czy błąd został popełniony i w tym typu przypadku przez którego zawodnika?

Decyzja: Kluczowym aspektem jest tutaj tor lotu piłki.

Przypadek 1: Jeżeli piłka przekroczyła płaszczyznę siatki wyraźnie pomiędzy antenkami (np. w przestrzeni przejścia) wtedy zespół A nie jest uprawniony do grania nią. Oznacza to, że jeżeli biegnący zawodnik zespołu A wpłynął na grę przeciwnika, to popełnił błąd niezależnie czy przeciwnik zagrał piłkę skutecznie czy nie. Przypadek 2: Jeżeli piłka przekroczyła płaszczyznę siatki wyraźnie nad lub poza antenkami (np. całkowicie lub częściowo poza przestrzenią przejścia), to zespół A jest uprawniony do grania nią. W tym przypadku zawodnik zespołu B wpłynął na grę przeciwnika i popełnił błąd niezależnie od tego, czy zawodnik zespołu A skutecznie zagrał piłkę. Przypadek 3: Tor lotu piłki jest niemożliwy do jednoznacznego rozstrzygnięcia, ani przez sędziów (I i II), ani przez sędziów liniowych i obaj zawodnicy mają prawo uważać, iż są uprawnieni do gry piłką. **Niemożliwym jest określenie, który zawodnik popełnił błąd.** W sytuacji, gdy zawodnikowi odbijającemu piłkę nie utrudniono gry **należy nie przerywać wymiany.** Jednakże, jeśli w tym przypadku, przeciwnik utrudnił zawodnikowi grę piłką, wymiana powinna zostać przerwana i powtórzona.

<p>9.14 (nowy) WIDEO</p> <p>Po obronie piłki przez zawodnika piłka poleciała wysoko i daleko za linię końcową. Libero pobiegł w celu jej zagrania. Pomimo tego, że zagrał piłkę, ze względu na ramię kamery penetrujące pole gry odbicie było nieskuteczne. Ani piłka ani zawodnik nie uderzyli w ramię kamery. Trener zespołu zbliżył się do kamerzysty i gwałtownie protestował. Sędzia I zdecydował o wygraniu wymiany przez zespół przeciwny a trener otrzymał żółtą kartkę.</p> <p>Czy sędziowie postąpili prawidłowo?</p>	<p>Decyzja:</p> <p>Z technicznego punktu widzenia sędzia I miał nieprawidłowe podejście do sytuacji.</p> <p>W polu gry zawodnicy mają pierwszeństwo w grze piłką. Jeżeli obiekt zewnętrzny lub osoba wkracza w pole gry (np. ramię kamery, lub dziennikarz próbujący złapać piłkę) to wpływa na grę. Powinno to być uznane za „zewnątrzne zdarzenie wpływające na grę” a wymiana powinna zostać powtórzona. Wpływ na grę nie musi oznaczać jedynie fizycznego kontaktu.</p> <p>Libero nie był w stanie skutecznie grać piłką z powodu obecności ramienia kamery. W związku z tym należy uznać to za „zewnątrzne zdarzenie wpływające na grę” i wymiana powinna zostać powtórzona.</p> <p>Odnośnie oceny zachowania trenera ocena sędziego I była prawidłowa.</p> <p style="text-align: right;">/17.2, 21.1/</p>
--	--

<p>9.15 (nowy) WIDEO</p> <p>Piłka odbita od zawodnika blokującego zespołu A, uderzyła w rękę atakującego, uderzyła następnie w taśmę boczną po stronie zespołu B, po czym wpadła w boisko. Sędzia I uznał to za skuteczny blok i przyznał punkt i zagrywkę zespołowi A stosując jako rodzaj błędu sygnalizację „piłka w boisku”. Zespół B poprosił o wideoweryfikację (challenge) „dotknięcia antenki”. Analiza wideo jednoznacznie dowiodła, że piłka dotknęła zarówno taśmy bocznej, jak i antenki. Niestety, nie pokazano zawodnika, który dotknął piłki jako ostatni i sędzia I podtrzymał swoją pierwotną decyzję. Trener zespołu B gwałtownie zaprotestował u sędziego II i zastosowano wobec niego drugi poziom ostrzeżenia (żółta kartka).</p> <p>Czy była to prawidłowa decyzja i czy sędziowie postąpili prawidłowo?</p>	<p>Decyzja:</p> <p>Nie. Nawet jeżeli decyzja o zespole wykonującym następną zagrywkę była prawidłowa, to wymiana zakończyła się innym błędem niż wskazali sędziowie, błędnie również oceniono zachowanie trenera.</p> <p>Jeżeli piłka dotknęła wyłącznie taśmy bocznej jest to zagranie prawidłowe, ale jeżeli piłka dotknęła również antenki, to jest to już błąd.</p> <p>W praktyce, jeśli uderzenie w taśmę boczną/antenkę zmienia naturalny kierunek odbicia piłki, jest to wyraźne wskazanie, że piłka uderzyła w coś twardego, jak antenka, chociaż w rzeczywistości nie było jej „dotknięcia”, ponieważ taśma boczna zapobiegła temu fizycznemu kontaktowi.</p> <p>W związku z tym, że piłka po odbiciu przez atakującego dotknęła taśmy bocznej i antenki, stała się autowa natychmiast, jeszcze przed lądowaniem, to sygnalizacją rodzaju błędu powinna być „piłka autowa” i wskazanie zawodnika zespołu B.</p> <p>Zachowanie trenera przekraczało naturalną ludzką reakcję. Regulamin systemu challenge określa, iż zespół powinien zaakceptować rezultat wideoweryfikacji i decyzję sędziego. Takie zachowanie powinno zostać zakwalifikowane jako grubiańskie i ukarane czerwoną kartką. Sędzia nie powinien pozwolić trenerom na „robienie show” poprzez dalsze protesty. W niektórych przypadkach (jak ten) sędziowie powinni być surowi w egzekwowaniu przepisów odnośnie dyscypliny.</p> <p style="text-align: right;">/6.1.1.2., 8.4.3., 21.2/</p>
---	--

ROZDZIAŁ 10: PRZYPADKI Z UŻYCIEM TABLETU

<p>10.1</p> <p>Trzech zawodników weszło do strefy zmian. Po tym jak sekretarz odnotował i potwierdził tę prośbę, użyty został sygnalizator dźwiękowy, trener zdecydował, że chce dokonać tylko dwie zmiany zawodników. Jaka jest procedura sędziego II?</p>	<p>Decyzja:</p> <p>Taka sytuacja jest poprawna do chwili, kiedy nie powoduje opóźnienia gry. W związku z tym, sędzia II przeprowadza jedynie dwie zmiany. Jednakże, sekretarz musi zwrócić szczególną uwagę, która para zawodników faktycznie jest zmieniana i w tym przypadku nie może użyć funkcji „zaakceptuj wszystkie”.</p> <p style="text-align: right;">/15.10.2, 15.10.3a, 15.10.4, 16.1/</p>
--	--

<p>10.2 Informacja o zamiarze przeprowadzenia dwóch zmian zawodników została zgłoszona przez trenera. Jeden zawodnik wszedł do strefy zmian podczas, gdy drugi dopiero wybiegał z pola rozgrzewki kierując się do strefy zmian. Ile zmian zawodników powinno zostać dopuszczonych w oparciu o aktualne przepisy gry?</p>	<p>Decyzja: Momentem próby o zmianę jest wejście zawodnika(-ów) do strefy zmian. W tej sytuacji sędzia II powinien wyrazić zgodę jedynie na jedną zmianę dla zawodnika, który wszedł w strefę zmian. Druga zmiana powinna być odrzucona jako nieprawidłowa. W tej sytuacji sędzia II ma prawo do odesłania zawodnika próbującego wkroczyć do strefy zmian by zapobiec prośbie nieuzasadnionej. W takiej sytuacji sędzia II pokazuje, że rozumie czym jest sztuka dobrego sędziowania. W związku z tym, że wynik kolejnej akcji może spowodować zmianę decyzji trenera, zmiana, która nie została przeprowadzona zostanie usunięta. Jeśli będzie chciał przeprowadzić zmianę z udziałem tego zawodnika, będzie musiał ponownie zgłosić zmianę. W tej sytuacji sekretarz powinien w elektronicznym protokole zatwierdzić tylko jedną zmianę i nie używać funkcji „zaakceptuj wszystkie”. /15.10.3a, 15.10.3b, 15.11.1.3/</p>
<p>10.3 Drużyna zgłosiła za pośrednictwem Tabletu prośbę o zmianę i zawodnik wszedł do strefy zmian. W związku z tym, że zawodnik nie był gotowy do gry (zła tabliczka /brak tabliczki/ dres itd.), jego drużyna otrzymała upomnienie za opóźnianie gry a zmiana została odrzucona. Jak tylko sankcja za opóźnianie gry została nałożona, zespół ponownie zgłosił prośbę o zmianę zawodników. Czy możliwa jest prośba o drugą zmianę zawodników w trakcie tej samej przerwy w grze?</p>	<p>Decyzja: Prośba o zmianę nie była prawidłowa i w związku z tym nie została dopuszczona. Jako że pierwsza zmiana została odrzucona, zespół nie ma prawa zgłaszać próby o kolejną zmianę zawodnika w trakcie tej samej przerwy w grze. Przynajmniej jedna wymiana musi zostać rozegrana zanim zespół będzie mógł zgłosić prośbę o kolejną zmianę zawodników. Jednakże kary nałożone na którąś z drużyn traktowane są jako wymiana zakończona. /15.3.2/</p>
<p>10.4 (10.5/2018) Drużyna zgłosiła za pośrednictwem tabletu prośbę o zmianę i zawodnik wszedł do strefy zmian w momencie gwizdka na zagrywkę. Czy sędzia II powinien wyrazić zgodę na taką zmianę?</p>	<p>Decyzja: Taka sytuacja jest typowym przykładem próby nieuzasadnionej – należy zmianę odrzucić i pozwolić na kontynuowanie gry, o ile gra nie została przerwana i była to pierwsza prośba nieuzasadniona w tym zespole. System elektronicznego protokołu wymaga od sekretarza, aby w chwili gwizdka sędziego I wcisnął przycisk „rozpoczęcie wymiany”, tak aby zapobiec zgłoszeniu w tym czasie próby o przerwę dla odpoczynku lub zmianę zawodników. Jednakże, jeśli w wyniku tej sytuacji gra została przerwana (np. sekretarz nie użył przycisku „rozpoczęcie wymiany” i użył sygnalizatora dźwiękowego, zawodnik z boiska zszedł do strefy zmian lub zespoły czekały na decyzje sędziów itd.) to powinno być to traktowane jako opóźnianie gry. Zmiana nie powinna zostać dopuszczona i powinna skutkować upomnieniem lub karą za opóźnianie gry. Sekretarz nie może użyć sygnalizatora dźwiękowego, jeśli sędzia I użył gwizdka na wykonanie zagrywki. Taka sama procedura powinna mieć miejsce, jeśli zespół zgłasza kolejną prośbę nieuzasadnioną – traktuje się to jako opóźnianie gry. /15.10.3a, 16.2, Wytuczne i instrukcje sędziowania 15.2.1/</p>
<p>10.5 (10.6/2018) Zawodnik uległ kontuzji i musiał zostać zmieniony w trybie zmiany narzuconej. W trakcie tej samej przerwy w grze, zespół za pośrednictwem Tabletu zgłosił prośbę o zmianę i zawodnik wszedł do strefy zmian – tzn. zespół zgłosił dodatkową zmianę zawodnika w trakcie tej samej przerwy w grze. Sędzia II zezwolił na tę zmianę. Czy decyzja sędziego II była prawidłowa?</p>	<p>Decyzja: Tak, decyzja była prawidłowa. Pierwszy zawodnik musiał zostać zmieniony w trybie zmiany narzuconej w związku z kontuzją. Zespół wciąż ma prawo do próby o zmianę zawodników w trakcie tej samej przerwy w grze. /15.7/</p>

<p>10.6 (10.7/2018) Zawodnik wpisany na kartce z ustawieniem przekazanej przez zespół uległ kontuzji przed rozpoczęciem meczu. Czy może on zostać zmieniony przed meczem?</p>	<p>Decyzja: Tak, jednakże powinna zostać zastosowana formalna sygnalizacja zmiany zawodników przez trenera i sędziego II, tak aby wszyscy zrozumieli sytuację. Zmiana musi zostać zapisana w protokole elektronicznym jako zmiana regulaminowa. /7.3.2, 7.3.4/</p>
<p>10.7 (10.8/2018) Zawodnik wszedł do strefy zmiany w odpowiednim czasie - ale nie została wysłana żadna informacja. Jakiego powinno być zachowanie?</p>	<p>Decyzja: Oficjalną prośbą o dokonanie zmiany jest wejście zawodnika do strefy zmian. Dlatego sekretarz przed każdą akcją powinien sprawdzić, czy jest to prawidłowa prośba. Jeżeli tak, powinien zaakceptować prośbę ręcznie. Jeżeli prośba jest nieprawidłowa, powinna zostać odrzucona, a sędziowie muszą zastosować odpowiednie przepisy. /15.5.1, 16.1.3/</p>

Aneks

Poniżej znajdują się przypadki uszeregowane według numerów i z ich odniesieniem do poszczególnych przepisów.

Numer przypadku	Przepis (1)	Przepis (2)	Przepis (3)	Przepis (4)	Przepis (5)	Przepis (6)	Przepis (7)
PRZEDMIOTY							
1.01	4.5.1	4.5.3					
1.02	4.5.1						
KAPITAN							
1.03	5.1.2	20.1	20.2	21.2	21.3.1		
1.04	5.1.2.2						
1.05	5.1.2.1	20.2.1					
1.06	5.1.2.1	23.2.4					
TRENER, ASYSTENT TRENERA							
1.07							
1.08	5.1.2	5.2.3.4	21.1	21.2	21.3		
1.09	5.2.1	5.2.3.3	5.3.1				
1.10	5.2.3.4						
1.11							
1.12	4.2.4	5.3.1					
1.13	Wytoczne i instrukcje sędziowania						
1.13.1	4.1.1						
1.13.2							
STRÓJ							
1.14	4.3.3						
1.15	4.5.3						
1.16							
BŁĘDY USTAWIENIA I ROTACJI							
2.01	7.4	7.4.2	7.4.3				
2.02	7.4.3	7.5					
2.03	1.3.3	7.4					
2.04							
2.05	7.3.1	7.5	12.3	12.4.3			
2.06	7.7.1						
2.07	1.3.3	7.4					
ODBICIE PIŁKI							
3.01	10.1.2	10.1.2.2					
3.02	9.2.1	9.2.2	9.3.3	9.3.4			
3.03	9.2.3.2	14.2	Wytoczne i instrukcje sędziowania				
3.04	9.2.2						
3.05	9	9.1.3	10.1.2				
3.06	9	9.1.3					
3.07	Wytoczne i instrukcje sędziowania						
3.08	10.1.2						
3.09	8.4.1	8.4.2	9.1	10.1.2	10.1.2.1	10.1.2.2	
3.10	9						

3.11	10.1.2.2						
3.11.1	10.1.2.2						
3.11.2	6.1.1.2	8.4.3					
PRZEJŚCIE POD SIATKĄ							
3.12	11.2.1	11.2.2.1	11.2.4				
3.13	11.2.1						
3.14	11.2.2						
ZAWODNIK PRZY SIATCE I KONTAKT Z SIATKĄ							
3.15	9.1.2.2	9.1.2.3					
3.16	11.3.1	11.4.4					
3.17	11.3.1	11.4.4					
3.18	11.3.1	11.4.4					
3.19	11.3.1	11.4.4					
3.20	11.3.1	11.4.4					
3.21	11.3.1	11.3.2	11.4.4				
3.22	11.3.1	11.4.4					
3.23	11.3.1	11.4.4					
3.24	11.3.1	11.4.4					
3.25	11.3.1	11.4.4					
3.26	11.3.1	20.2.1					
3.26.1	11.3.1						
3.26.2	11.2.1						
3.26.3	11.4.4						
ZAGRYWKA							
3.27	7.71	12.2.1	12.7.1	25.2.2.2			
3.28	12.4.4						
3.29	12.4.2						
3.30	8.4.3	23.3.2.3.i	24.3.2.8	27.2.1.3			
3.31	12.6.2.1						
3.32	12.4.1	12.6.1.2					
ATAK							
3.33	13.1.3						
3.34	13.1.1	14.3	Wytyczne i instrukcje sędziowania				
3.35	9.1	13.1.3	13.2.2	13.3.3			
3.36	13.3.4	19.3.1.3					
BLOK							
3.37	14.1.1	14.1.3	14.6.2				
3.38	14.1.1	14.3					
3.39	14.1.1						
3.40	11.2.1						
3.41	11.2.1	14.1.1	14.2	14.3			
3.42							
3.43	9.1	14.2	14.4.1				
3.44	13.3.1	13.3.3	14.1.1	14.6.1	14.6.2		
3.45	9.3.1	14.1.1					
3.46	9.1	14.1.1	14.4.1				
3.47	9.1	14.1.1	14.4.1				
3.48	19.3.1.3						
3.49							

3.50							
3.51							
3.52							
3.53							
3.54							
ZMIANY ZAWODNIKÓW							
4.01	15.10.2	15.10.3a	15.10.4	16.1			
4.02	15.10.3a	15.10.3b	15.11.1.3				
4.03	Wytyczne i instrukcje sędziowania						
4.04	15.10.3a	16.1.1	16.2				
4.05	15.10.3a	15.11.1.1	15.11.3	16.2			
4.06	16.1.1	16.2					
4.07	15.7						
4.08	15.7	15.8					
4.09	7.3.2	7.3.4					
4.10	15.9.2						
4.11	15.5	15.6	15.11	16.1			
4.12	15.6	16.1.3					
4.13							
4.14	16.1.1	23.2.3					
4.15	7.3.5.2	7.3.5.3					
4.16	15.10.3a	15.10.3c	16.1.1				
4.17	15.11.2	16.1.1					
4.18	15.10.3a	15.10.3c					
4.19	4.1.3	4.2.2	5.1.1	5.2.2	7.3.5.4	15.9.2	
4.20	15.2.2						
4.21	7.3.5.2						
4.22	6.1.3	15	15.2.1	15.11.1.3			
4.22.1	Wytyczne i instrukcje sędziowania						
4.22.2	15.10.3a	15.10.3b					
PRZERWY NA ODPOCZYNEK I PRZERWY TECHNICZNE							
4.23	15.4.1						
4.24	15.4.2						
PROŚBY NIEUZASADNIONE							
4.25	15.3.1	15.3.2	15.10.3a	15.11.1.3	25.2.2.6		
4.26	15.11.1.4	16.1.5	25.2.2.6				
4.27	15.5	16.1					
4.27.1	Wytyczne i instrukcje sędziowania						
KONTUZJE							
4.28	4.4	15.5	15.10.2	15.10.3a	17.1.1		
4.29	15.7	17.1.2					
4.30	15.11.1.3						
4.31	4.1.3	5.1	5.2.1	5.2.2	19.4.2.5	25.2.2.7	
4.32	15.11.1.3						
4.33	15.10.1	17.1.1					
OPÓŹNIENIA GRY							
4.34	6.4.1	16.1					
4.35	16.1.2	16.1.5					
4.36	1.5	5.1.2.2	6.4.1	16.2			

4.37	4.2	6.4.1	6.4.2	18.1			
WYJĄTKOWE PRZERWY W GRZE							
4.38	17.2	17.3					
4.39	17.2						
4.40	17.2						
4.41	17.2						
4.42	17.2						
LIBERO							
5.01	19.3.2.4	19.3.2.8	24.3.1				
5.02	6.4.3	15.7	15.8				
5.03	15.5	15.7	17				
5.04	6.4.3	19.1.1	19.3.2	19.3.2.8	19.4		
5.05	15.3.2	19.3.2	19.3.2.8				
5.06	19.3.2.5						
5.07	19.3.2.1	19.3.2.9	23.2.3				
5.08	19.1.3	19.3.2.2	19.3.2.8	19.4.2			
5.09	5.2.3.4						
5.10	19.3.2.1	19.3.2.2					
5.11	15.9	19.3.1.1	26.2.2.1	26.2.2.2			
5.12	5	19.2	19.3.2.8	19.4.2.5			
5.13	19.3.2.9	23.2.3					
5.14	19.3.2.1						
5.15	19.3.2.1	19.3.2.8					
5.16	19.3.2.8	Diagram 1					
5.17	19.3.2.1						
5.18	19.3.2.2	19.3.2.8					
5.19	19.1.2						
5.20	19.2						
5.21	14.1.1	14.1.2	14.1.3				
5.22	6.1.3	19.3.2.1	19.3.2				
5.23	19.3.2.8	19.4.2.1	19.4.2.4				
5.24	15.5.1	15.7	16.1.3	19.2			
5.25	19.4.2.1	19.4.2.2					
5.26	13.3.6	19.3.1.4					
5.27	13.3.1.1	26.2.2.1	26.2.2.2				
ZACHOWANIE UCZESTNIKÓW							
6.01	21.1	21.2					
6.02	21.2.1	21.3					
6.03	5.2	21.1	21.2	21.3			
6.04	21.5						
6.05	21.2	21.2.1	21.3	Wytyczne i instrukcje sędziowania			
6.06	21.1	21.2	21.3				
6.07	21						
6.08							
6.09	6.4.3	15.8					
SĘDZIOWIE I ICH OBOWIĄZKI							
7.01	23.3.2.2						
7.02	4.2.1	4.2.3	24.2.4	24.2.5			
7.03	25.2.2						

7.04	5.1.2.1	5.1.3.2	23.2.4				
7.05							
7.06	15.1	15.2.1	15.11	16.1	16.2	24.2.6	24.2.7
7.07	15.4.4						
7.08	5.2.3.4	5.3.1					
7.09	5.1.2						
7.10	24.7	Wytyczne i instrukcje sędziowania					
7.11	23.2.1						
SZCZEGÓLNE PRZYPADKI							
8.01							
8.02	17.2						
8.03	17.3.2.2						
8.04	9.1.3						
8.05							
8.06							
ROZSZERZONE PRZYPADKI							
9.01	14.3						
9.02	13.3.1	14.1.1	14.6.2				
9.03							
9.04	15.3.1	15.3.2	15.10.3	15.11.1.3	16.1.1	16.1.2	25.2.2.6
9.05	19.3.2.1	23.2.3					
9.06	19.3.1.4						
9.07	5.1.2.1						
9.08	25.2.2.1	26.2.2.5	25.2.2.6	21	25.2.2.7		
9.09							
9.10	21.2.1	21.2.3					
9.11							
9.12	7.7.2	24.3.1	25.2.2.2				
9.13							
9.14	17.2	21.1					
9.15	6.1.1.2	8.4.3	21.2				
PRZYPADKI Z UŻYCIEM TABLETU							
10.1	15.10.2	15.10.3a	15.10.4	16.1			
10.2	15.10.3a	15.10.3b	15.11.1.3				
10.3	15.3.2						
10.4	15.10.3a	16.2					
10.5	15.7						
10.6	7.3.2	7.3.4					
10.7							